SVOBODA — СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. XCVII. No. 37. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 27, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 27-го ЛЮТОГО 1990 Ч. 37. РІК XCVII.

Пам'ятаймо про Україну!

У ЛЬВОВІ ВІДБУДУТЬСЯ ЗБОРИ НТШ

Ню Йорк. — У п'ятницю і суботу, 16-го і 17-го березня, відбудуться у Львові перші Загальні збори відновленого там Наукового Товариств ім. Шевченка, поінформував голова американського НТШ д-р Ярослав Падох членів Президії на її засіданні минулого місяця. На ту історичну подію в українському науковому світі поїдуть голова НТШ в Америці і президент Головної Ради НТШ д-р Я. Падох та голова НТШ в Европі з осідком у Сарселі, Франція проф. Аркадій Жуковський.

У дискусії на цю тему висловлено погляд, що треба зберегти організаційну самостійність НТШ у діяспорі згідно з вимогами законодавства в ЗСА, Канаді, Европи й Австралії та старатися узгіднити співпрацю з відновленим НТШ в Україні. Найбільшою журбою тамошніх українських науковців є приміщення: два будинки НТШ при вулиці Чернецького большевики забрали, в одному з тих будинків є десятки приватних мешканців, яких трудно деінде примістити. Відновлена українська наукова установа бореться теж з таким лихом, як брак паперу для друкування книжок, брак власної, забраної большевиками, друкарні, брак технічного апарату, потрібного для продуктивної наукової праці. Рішено щоби д-р Я. Падох не поїхав до Львова „з порожніми руками" та прийнято постанову, що НТШ в Америці готове допомогти рідній установі у Львові машинами для заснування друкарні у висоті до 20,000 дол. Науковці і вся вільна українська громада мусить в першу чергу знати, чи настали вже в УССР умови для свобідної наукової праці, чи все ще діє там цензура. Це стосується особливо потрібних творів з ділянки рідної історії.

На засіданні Президії рішено створити тричленний Комітет для допомоги референтові доповідей, проф. Василеві Калиновичеві. Фінансовий секретар д-р Іван Сєрант у своєму короткому звіті ствердив, що фінансовий стан НТШ-А назагал добрий, але перестеріг, що 1990-ий рік може бути економічно слабшим в Америці, прибутки з відсотків можуть зменшитися і тому треба господарити ощадно. Велику увагу присвячено дальшій участі НТШ-А в американських та міжнародних конференціях. Рішено перевести у цьому році знову велику Шевченкознавчу конференцію, знову з участю вчених з України.

Того самого дня, 27-го січня , відбулося засідання Видавничої комісії під проводом її голови, наукового секретаря проф. Леоніда Рудницького. Стверджено однозгідно, що фінансовий момент — видавання деяких книжок коштом приватних осіб — не може рішати про згоду НТШ-А давати власну фірму. Рішено, що названий голова Видавничої комісіїі ред. Ольга Кузьмович, яка погодилася помагати в цій справі, мають устійнити ще раз формальну процедуру видавання книжок та визначити найближчу черговість книжкових видань.

У нарадах Видавничої комісії і частинно у засіданні Президії взяли участь: Я. Падох, Л. Рудницький, В. Ленцик, В. Маркусь, В. Лев, Р. Осінчук, В. Калинович, Лариса Онишкевич, Анна Процик, О. Кузьмович, Т. Гунчак, В. Стойко, І. Сєрант, І. Кедрин, М. Галів.

Вечером у тій самій залі відбулася доповідь прибулого з Києва тамошнього вченого літературознавця В. Брюховецького про життя, творчість і трагічну смерть неоклясика Миколи Зерова. Проводив проф. В. Калинович. Доповідач у своїй півторигодинній розповіді дав яскравий образ винищування української інтелектуальної верстви. Він виявив, не тільки першорядне знання предмету, але й реторичний хист: доповідав з пам'яти, без писаного тексту, живо, цікаво.

Відзначать інж. А. Осадцу

Ґлен Спей, Н.Й. — В неділю,4-го березня, о год. 1-ій по полудні тут відбудеться в місцевому ресторані бенкет в честь інж. Аполінарія Осадци.

Бенкет влаштовує провід повіту Ламберленду з приводу відходу інж. А. Осадци на емеритуру. Він впродовж 12 років був радним міста, але з уваги на вік більше не кандидує. В бенкеті візьмуть участь державні, стейтові, повітові і льокальні представники, як також представники української громади.

Відбудеться XXII конвенція СУА

Ню Йорк. — Екзекутива Союзу Українок Америки повідомляє, що XXII з черги звичайна конвенція СУА відбудеться в днях від 26-го до 28-го травня у Савтфілді, Миш., околиця міста Дітройту, в готелі Радіссон Плаза — Тавн Сентер.

Конвенційний комітет, який складається з членок СУА Округи Дітройт, очолила Наталія Гевко. Комітет заплянував цілий ряд імпрез, які входитимуть у програму конвенції.

У навечеря конвенції, в п'ятницю,25-го травня, заплянавано панель на тему „Сучасна ситуація в Україні" в англійській мові, який підготовляє д-р Марта Богачевська-Хомяк, заступниця голови СУА для справ зв'язків, у співпраці із Лідою Лазуренко, членкою конвенційного комітету.

В суботу, 26-го травня, в приміщенні готелю відбудеться офіційне відкриття конвенції; полуденок для делеґаток і гостей та панелі. У вечірніх годинах делеґатки та гості матимуть змогу оглянути домівку — власний будинок Округи СУА в Дітройті, українські установи та українську католицьку церкву св. Йосафата у Воррені. Згодом Округа гоститиме делеґаток та гостей в Українському Культурному Центрі, де відбудеться вечеря та мистецько-розвагова програма.

У неділю, 27-го травня, у вечірніх годинах відбудеться бенкет із мистецькою програмою.

У програмі конвенції заплянoвано ряд панелів, пов'язаних з різними ділянками праці СУА.

З нагоди конвенції буде видана пропам'ятна книжка Видавничу комісію очолила Ірина Чайківська, пресова референтка СУА.

В Саскатуні організують групу сприяння НРУП

Саскатун, Саск. — У неділю, 21-го січня тут створено Ініціятивний комітет Саскачеванських Приятелів Руху України за Перебудову.

Тепер комітет концентрується на розповсюдженні інформацій про сучасні події в Україні та вербуванні членів. Загальні збори Саскачеванських Приятелів Руху відбудуться в неділю,4-го березня о год. 2-ій в приміщенні Українського Національного Об'єднання в Саскатуні.

Організатори просять всіх зацікавлених записатися в членство саскачеванського Руху, допомогти комітетові розголосити ці дуже важливі збори та взяти участь у нарадах про дальшу діяльність Руху в Саскачевані.

За ближчими інформаціями слід писати до: Saskathewan Friends of Rukh, P.O. Box 8024, Saskatoon, Sask. S7K 4R7, Canada.

Т. Хомяк очолює Амерікан фокус

Принстон, Н.Дж. — Теодора Б. Хомяк, член 25-го Відділу УНС, була обрана президентом фірми Амерікан фокус, яка продукує щотижневу програму-інтерв'ю для понад 120 радіостанцій в Америці.



Т. Хомяк

Осідком Амерікан фокус є Принстонський університет і цілий колектив фірми — біля 30 осіб — складається із студентів. Т. Хомяк є студенткою третього року політичних наук, співпрацює з Амерікан фокус вже третій рік.

Щотижня програма Амерікан фокус передає інтерв'ю на актуальні теми з відомою особою в американському політичному чи суспільному житті. Останнім часом гістьми на програмі були: голови Республіканської і Демократичної партій — Лі Атвотер і Рон Бравн, телевізійний журналіст Пітер Дженнінґс, голова Національної фундації для сприяння гуманітарним наукам д-р Лин Чіні, постановник телевізійної програми „Сатурдей найт лайв" Лорен Майкелс, колишній секретар оборони Каспар Вайнберґер і Пеґґі Нунан, яка писала промови для президентів Реґена і Буша. У всіх тих програмах Т. Хомяк ставила запитання або оформлювала остаточний магнетофонний запис.

Амерікан фокус діє з 1975 року. Фірму заснував Ґарт Ансір, сьогодні президент Дізні телевіжен, який очолює дорадчий комітет фірми.

ВЕЧІР М. ОСАДЧОГО

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка, Об'єднання Українських Письменників „Слово" та Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку влаштовують у п'ятницю, 2-го березня, авторський вечір відомого українського поета-письменника, члена Ради Української Асоціяції Незалежної Творчої Інтеліґенції, головного редактора журналу „Катедра" та довголітнього політв'язня Михайла Осадчого. Вступне слово виголосить Надія Світлична. Твори читатиме автор та актор Степан Крижанівський. Початок вечора о год. 6:30, в домі НТШ, 63 Четверта аве., між 9-ою і 10-ою вулицями.

В НІКАРАҐУА ПЕРЕМОГЛА В. ЧАМОРРО

Манаґуа, Нікараґуа. — Тут в неділю, 25-го лютого, під сильним міжнародним наглядом, у цій, війною розшарпаній країні, відбулися перші вільні вибори. Вибори відбулися при великій участі виборців і, як повідомляють обсерватори без будь-яких більших випадків, де до кінця голосувань кожна сторона вірила у свою перемогу. Кандидатами у цих виборах були: президент Даніель Ортеґа Сааведра, кандидат існуючого правлячого уряду Сандіністського національного визвольного фронту, та Віолєтта Барріос де Чаморро, провідник 14-ти партій, об'єднаних у Спілці національної опозиції.

У понеділок, 26-го лютого прийшла очікувана хвилина і підрахунки виказали, що переможцем у цих виборах вийшла Спілка національної єдности, очолювана Чаморро приблизним відношенням голосів 54.6 до 45 Д. Ортеґа визнав свою поразку.

„САЮДІС" ЗДОБУВ ПЕРЕМОГУ У ВИБОРАХ В ЛИТВІ

Вільнюс. — У виборах до Верховної Ради Литовської ССР, що вібулися в суботу, 24-го лютого, місцевий національний рух „Саюдіс" одержав абсолютну перемогу і вже у першому турі дістав 72 з 90 парляментських місць. Дев'ять депутатських мандатів дістали представники реформованої Комуністичної партії республіки. Сім осіб вибрані за списками фракційної Компартії, яка підтвердила свою приналежність до КПСС.

„Якщо це не абсолютна перемога, то що ж це таке? — з захопленням вигукнув один з керівників „Саюдіса" Альґімантас Чекуоліс, виступаючи на пресовій конференції в республіканській Академії Наук. — Народ Литви зробив вибір".

Повідомляють, що в 45 виборчих округах, де депутати не набрали абсолютної більшости голосів у першому турі, вибори відбудуться 10-го березня, а ще в шести — 7-го квітня. У виборах взяли участь приблизно 75 відсотків з 2.56 мільйона зареєстрованих виборців.

Не приховуючи радости, голова руху „Саюдіс" Вітавтас Ляндсберґіс заявив, що результати голосування явно виражають волю литовського народу. „Ми маємо загальну і ясну мету, — сказав Ляндсберґіс. — Ми хочемо здобути незалежність і статус суверенної держави. Ця мета може бути досягнута уже в цьому році".

Ляндсберґіс не виключав можливости співробітництва з Комуністичною партією, яку очолює Бразаускас, але сказав, що не може бути й мови про включення в майбутню коаліцію комуністів, які зберегли вірність КПСС.

Совєтське пресове аґентство ТАСС у своїх попередніх повідомленнях досить обережно коментувало події в Литві, незважаючи на те, що вибори в цій республіці явно створили прецидент вільного волевиявлення народу. Повідомлення ТАСС звучало так: „Нині в Литві відбуваються вибори депутатів до вищого органу законодавчої влади цієї прибалтійської республіки. В результаті перебудови нинішні вибори істотно відрізняються від попередніх, перш за все тим, що в абсолютній більшості виборчих округів вони відбуваються на альтернативній основі".

Ще одну заяву ТАСС можна сприймати як інформацію або як прямі погрози. „Секретарі тимчасового ЦК Компартії Литви (на плятформі КПСС), — повідомляє ТАСС — заявили рішучий протест проти постанови парляменту цієї совєтської прибалтійської республіки, який визнав недійсною декларацію 1940 року про вступ Литви в СССР. В розповсюдженій ними заяві підкреслюється, що постанова Верховної Ради Литовської ССР з 7-го лютого 1990 року „не обґрунтована ні юридично, ні політично".

У Москві і Ленінграді відбулися масові демонстрації

Москва. — Як повідомляють американські кореспонденти зі совєтської столиці, в неділю, 25-го лютого, в Москві і Ленінграді відбулися масові демонстрації, організовані продемократичними організаціями.

У Москві понад 100,000 демонстрантів з дозволу влади пройшли під пильним поглядом тисяч міліціонерів, вояків спецчастин і аґентів у цивільному.

Дані про реальну кількість демонстрантів, однак, розходяться. За словами економіста, депутата Верховної Ради СССР Гавриїла Попова, в неділю на вулиці столиці вийшло півмільйона осіб.

На заключному мітинґу, що відбувся на Смоленській площі біля будинку міністерства закордонних справ СССР, виступили Гавриїл Попов та історик Юрій Афанасьєв.

Переважна більшість зібраних схвалила політичну плятформу, запропоновану Афанасьєвим. В неї входять прямі президентські вибори, відродження інституту приватної власности і припинення партійного контролю над засобами масової інформації.

В інших містах демонстрації носили менш масовий характер: місцевій владі вдалося залякати маніфестантів, а до тих, які все таки вирішили вийти на вулиці, були застосовані традиційні методи.

У Ленінграді коло 8,000 осіб зібралися в районі парку Перемоги. На мітинґу були висловлені вимоги не посилювати президентської влади. Мітинґ був проведений, не зважаючи на неґативне ставлення ленінградського Народного фронту, керівництво якого сподівалося провокацій з боку влади, або з боку правих націоналістичних організацій.

За непідтвердженими даними, мітинґи і демонстрації відбулися також у Красноярську, Хабаровську, Іркутську, Новосибірську, Мінську, Ставрополі.

У ЄРУСАЛИМІ ІЗРАЇЛЬСЬКА Лейбористська партія проголосувала рішення, щоби прем'єр-міністрові Іцакові Шамірові та його Лікуд партії дати два тижні на прийняття компромісної формули, яку запропонували лейбористи для започаткування мирових переговорів з палестинцями. В іншому випадку коаліційний уряд Ізраїля впаде. Після восьми місяців, як молодший партнер ізраїльського коаліційного уряду, 107-членна центральна рада Лейбористської партії одноголосно вирішила залишити уряд Ізраїля якщо Лікуд не прийме їхньої пропозиції до 7-го березня. „З хвилиною, як вони скажуть ні, це буде кінець історії", — заявив провідник Лейбористської партії Шімон Перез. Провідники Лікуду сказали, що на ультиматум не будуть реаґувати, а заступник міністра закордонних справ Бенджамін Натаніяґу потвердив, що „ми не реаґуємо на ультимати і ніколи їм не піддамося".

ВІДБУЛИСЯ МАСОВІ МІТИНҐИ В УКРАЇНІ

Київ. — В неділю, 25-го лютого, біля республіканського стадіону відбувся санкціонований мітинґ, організований НРУП. Взяли участь понад 70,000 людей. Над головами мітинґуючих повівали синьо-жовті прапори, а також національні прапори Латвії, Польщі, Чехо-Словаччини, Болгарії та інших народів. Привернули увагу і викликали загальне схвалення з'єднані український та жидівський прапори. Члени Ініціятивної групи по створенню Українського Національного олімпійського комітету підняли олімпійський прапор.

Гасла мітинґу були такі: „Совєтській імперії — ні!", „Народний Рух — проти погромів!", „Україна — рідний дім для всіх її громадян!", „Емісари 'Пам'яті' — геть з України!", „Тільки суверенна Україна захистить нас від нових Чорнобилів!" тощо.

Мітинґ відкрив Віталій Карпенко, головний редактор „Вечірнього Києва", який оголосив гасло мітинґу: „Час єднання , а не розбрату".

До людей промовляли народні депутати СССР: Юрій Щербак, С. Рябченко та В. Грищук. Серед промовців були також: Дмитро Поїзд, Роман Коваль, Борис Тимошенко, Євген Стахів із ЗСА — голова Українсько-Жидівського товариства, Олесь Шевченко, Олесь Сергієнко, Юрій Бадзьо та інші.

Промовці спростували звинувачення на адресу народно-демократичних організацій у розповсюдженні провокаційних чуток, наголосивши, що дестабілізація в Україні перед виборами вигідна тільки правлячим колам КПУ. Були заклики розслідувати злочини КПСС та КҐБ, ліквідувати репресивні органи, створити національну професійну армію.

Партійних функціонерів, які намагалися виступити на мітинґу, було освистано.

Учасники мітинґу засудили спроби розправитися з кандидатами від демократичного бльоку П. Коґуєм, О.Шевченком, Д. Поїздом, Д. Корчинським та О. Доніїєм, позбавивши їх кандидатської недоторканости.

Було зачитано звернення НРУП до військовослужбовців з закликом не піддаватися на провокації з боку конаючого тоталітарного режиму.

Мітинґ тривав від 14-ої до 18-ої години і закінчився прийняттям резолюції, у якій наголошено на необхідности збереження нормальної обстановки в Україні, на неприпустимості національного розбрату. Шлях до суверенної України — тільки мирний!"

Близько 12,000 людей зібралося на мітинґ у Полтаві, в Одесі, Мукачево, Рівно, Львові, Вінниці та багатьох інших великих і малих містах України пройшли мітинґи на підтримку демократичних виборів і скрізь народ вимагав відставки партійних бюрократів областей і районів.

На мітинґу в Москві також були українські делеґації, найбільша з них об'єдналася з делеґацією з Білорусії, яка підняла 10 білоруських прапорів. Українських прапорів було 20. У Москві демонстрація налічувала понад 100,000 людей З промовами виступили народні депутати Ю. Афанасьєв, Б. Єльцин та інші. В Ленінґраді та інших великих містах СССР також пройшли багатолюдні мітинґи на підтримку демократичних виборів і перебудови.

На мітинґу в Києві визнано реакційним Пленум ЦК Компартії України, що відбувся 22-го лютого і транслювався по українському телебаченню. На Пленумі більшість промов були антиґорбачовськими і антиперебудовними. В них звучали заклики якнайшвидше покінчити з екстремістами, які намагаються зруйнувати соціялістичну державу. На Пленумі ЦК КПУ було сказано, що Україна повинна стати саме тим місцем, звідки має початись наведення порядку в СССР.

На відміну від Пленуму ЦК КПУ, в Києві з 19 до 22-го лютого проходив Пленум ЦК Комсомолу Української ССР, на якому було схвалено ряд сміливих резолюцій з вимогою суверенітету для України, узаконення національної символіки, прийняття законів про землю, надра і всякі інші багатства, які мають належати тільки Україні.

Тепер в Києві відбувається Сесія Верховної Ради УССР, на якій виробляються закони про мітинґи, демонстрації тощо.

В УКРАЇНІ ЧОРНОБИЛЬ НЕ СХОДИТЬ ЗІ СТОРІНОК ПРЕСИ

Джерзі Сити, Н.Дж. — Коли переглядається пресу України, раз-у-раз потрапляється тепер на питання атомних споруд Чорнобиля та безпеки населення від насичення радіяції.

В „Київській Правді" з 23-го січня появилося велике інтерв'ю із заступником голови Ради Міністрів СССР і головою Державної комісії Ради Міністрів СССР для надзвичайних ситуацій В.Х. Догужієвим під заголовком „Чорнобиль: погляд у завтра", з приводу його відвідин у Чорнобилі. У ньому кореспондент поставив важливе питання долі четвертого атомного бльоку в Чорнобилі, яке населення називає „саргофагом", а споруда якого є тимчасова. Відповідь відповідального голови комісії була не така й проста. Він признає, що не раз виконувалося все швидко і „може непродумано", але запевняє, що тепер вирішено все правильно. Лише коли йдеться про перспективу на дальший промежуток часу виринає питання чи витримають конструкції у критичному випадку. Отже вони — заявив він — мусять розглянути технічні пропозиції ще в цьому році і визначити плян дії.

Саме безпекою „саркофагу" займається також Володимир Колінько у своєму репортажі п.з. „Зведений курок" в тижневику „Україна" з 5-го лютого ц.р. Він, описуючи свої найновіші відвідини Чорнобиля, без найменшого страху інформує своїх читачів, що йому вдалося заглянути та піти до всіх цих місць, де стоїть напис „стороннім вхід заборонено" та говорити з тими фахівцями, що були при будові славного „саркофагу". Виявляється, що міцність деяких частин того енерґобльоку сумнівна, бо деякі будівельні частини приміщення, де був реактор, пошкоджені вибухом лише стоять і коли б одна з них повалилась, від удару може запалитися радіоактивний пил, який там нагромаджений і тепер замкнений. Тому він підкреслює, як важливо є розглянути майбутнє „саркофагу" та, що перспектива його стійкости на 40 років не може нікого заспокоїти. У ньому заховано 180 тонн ядерного палива, а катастрофу 26-го квітня 1986 року викликало лише три відсотки цього палива. Автор статті побоюється, що ніхто із серйозних фахівців не наважується дати відповідь чи „саркофаг" дає абсолютну безпеку і чи можна нехтувати радіяційним пилом захованим за бетоном.

В. Колінько у своєму репортажі-статті описує також точно якою дорогою ціною оплачено „саркофаг" чи, як він офіційно називається „укриття", перші жертви якого вже тепер відомі. Це працівники міліції з Київської області, серед яких нараховують понад п'ятдесят випадків гострої променевої хвороби, а понад 4,000 мають медичну діягнозу „веґето-судинної дистонії" — значить порушення життьових функцій нервової системи.

Ті самі числа хворих членів міліції находимо в „Радянській Україні" з 6-го лютого у статті пера В. Скоропадської і цього самого ж В. Колінька п. н. „Анатомія недовір'я: Чорнобиль — сувора реальність". В статті порушена лише тема наскільки радіяція Чорнобиля пошкодила здоров'я населення і чому воно не має довір'я до усіх заяв медичних експертів. На доказ того подають,що при опитуванні 400 хворих радіяцією із Чорнобиля 399 пацієнців заявило відверто, що не мають довір'я до

(Закінчення на стор. 5-ій)

В АМЕРИЦІ

В НЮЙОРКСЬКІЙ КАТЕДРІ св. Івана-пророка, ввечері 22-го лютого відбувся святковий концерт, присвячений президентові Чехо-Словаччини Вацлавові Гавелові та перемозі демократії в його країні. В.Гавел провів в Ню Йорку цілий день: вранці зустрівся з посадником міста Дейвидом Дінкінсом, відвідав Метрополітальний музей, де його супроводжував директор музею, колишній посол ЗСА в Празі Вілліям Луерс, який також провів В. Гавела по П'ятій авеню. На святковому прийнятті в соборі св. Патрика Гавелові була передана нагорода Фонду боротьби за свободу совісти. В год. 7-ій вечора заля катедри св.Івана-пророка була заповнена вщерть, при вході людям роздавали дзвіночки, якими публіка вітала президента Чехо-Словаччини, коли він входив до катедри із своєю дружиною Ольгою. Симфонічна оркестра Бруклинської фільгармонії вітала Гавела „Симфонітою" Яначека. Серед промовців, які висловлювали своє захоплення і подив перемозі демократії і свободи в Чехо-Словаччині, поздоровлення, побажання і свою підтримку президентові і народові, були визначні діячі культурного і політичного життя: Мілош Форман — відомий чеський режисер, який еміґрував до Америки в 1968 році, тенор Плясіндо Домінґо, актори Пол Нюмен, Ґреґорі Пек, Том Галц, співаки Паул Саймон, Роберта Флек, Діззі Ґіллеспі, Джеймс Тейлор, дорадник у справах крайової безпеки колишнього президента Ніксона Генрі Кіссінджер. Промовці одноголосно поздоровляли В. Гавела з перемогою над комуністичним тоталітарним режимом, деякі згадували „Празьку весну", боротьбу чеського і словацького народів за незалежність, підкреслювали значення віри і незламности духу. Елен Бирстин читала уривки з листів В.Гавела Ользі з ув'язнення. Велике значення того, що В. Гавел мистець, а не політик звучало у кожній промові. На закінчення концерту Президент щиро подякував від свого імени та від імени народу Чехо-Словаччини усім організаторам, учасникам та присутнім. Пастор катедри св. Івана-пророка о. Джеймс Мортон вручив Гавелові катедральну нагороду „Духу свободи", — плиту з підлоги катедри, на якій був вирізьблений герб Чехо-Словаччини — лев та символ театрального мистецтва — маски комедії і трагедії. Ціла заля засвітила свічки для відзначення перемоги свободи і демократії, прозвучали гимни Чехо-Словаччини та Америки. Цієї ж ночі В. Гавел повернувся на Батьківщину, де його чекає ще багато роботи. Запис цілого концерту зробив канал 13 та буде передавати в п'ятницю, 1-го березня, о год. 8-ій вечора на PBS.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Чи поворот монархії на місце комунізму?

У минулому і вже на початку цього року сталися такі невірогідні несподіванки, що не можна виключати ніяких інших. Ото ж у відгадуванні, як складуться відносини у вчорашніх комуністичних країнах, які „прозріли" і мирним чи революційним шляхом позбулися комунізму, — не можна згори виключити, що у деяких европейських країнах, які були монархіями і де в наслідок державного перевороту чи совєтської збройної аґресії монархи втратили престіл, тепер, після загину комунізму може відродитися туга за давнім володарем. Існують в Европі держави, де поворот монархістичного устрою ледве чи будь-коли станеться. Це ті країни, які мали дуже прикрий досвід із своїми монархами, як ось Франція з династією Бурбонів, проти якої вибухла Велика Революція. Франція зазнала коротке правління Наполеона, який, як „бог війни", непотрібно обезкровив нарід і штовхнув його в нещастя. Але існує, наприклад в Центральній Европі мала Австрійська Республіка, яка комуністичною ніколи не була і народним плебісцитом рішила перейти на устрій республіканський, проте все ще зберігає глибокий сантимент до традиції дому Габсбурґів: кожному американському туристові з гордістю показують колишню цісарську резиденцію Бурґ у Відні і крипту церкви ОО Капуцинів, в якій покладані саркофаґи, почавши від Рудольфа І аж до Карла І і його дружини Зити.

Не всі цісарі й королі були деспотами на зразок французького Людовика XIV, який проголосив: „Держава — це я!" — і не всі були такі жорстокі, як англійський Генрик VIII, що кількакратно змінював свої дружини й одну з них, Анну Болейн, вислав під топір ката. Тому насправді не можна рішуче виключити, що з прогнанням комуністичних диктаторів, коли у країні настане міжпартійна гризня — вирине реальна можливість відкликання з еміґрації колишнього доброго монарха, його нащадка.

У „Ню Йорк Таймсі" з 17-го лютого появилася обширна стаття під багатомовним заголовком: „Чи блакитна кров заступить червоний прапор?" Потенціяльними претендентами до втраченого престолу є колишні монархи (чи пак їх нащадки) Мадярщині, Болгарії, Румунії, Юґославії, Чорногори (Монтенеґро) і Албанії. Про Австрію була мова раніше. За винятком Албанії всі ті колишні монархи були в більшій чи меншій мірі, ближче або дальше посвячені з теперішньою королевою Великобританії Єлисаветою II. Це має значення постільки, що хоч устрій Великобританії обмежує монарха до репрезентаційної і церемоніяльної ролі і навіть його (її) престольну промову на початку парляментарної сесії приготовляє прем'єр уряду, проте таки посвоячення з британською володаркою втягає дану країну у сферу західньої демократії, західньої культури й економічних зв'язків. Син останнього цісаря Австро-Угорської монархії Карла I — Отто — має тепер 78 літ і є впливовим репрезентантом Баварії у Раді Европейської економічної спільноти. На Мадярщині існує нова політична партія, яка одверто пропаґує покликання Оттона на престіл, і друга партія, яка пропонує його на президента Мадярщини. У Румунії король Михайло перебував на престолі ще за комуністичної ери і щойно у 1947 році сам зрікся, не хотячи бути паперовим монархом. Його мати Марія і він були і все ще є популярними в Румунії. Тамошня Селянська партія підтримує устрій монархії. Теперішній хаос не виключає повороту Михайла із Швайцарії до Букарешту. Так само в Юґославії теперішній фермент між 6-ти складовими частинами, які зліпив в одну державу Йосиф Броз-Тіто, сприяє можливому поворотові на престіл Александрові II. Він жив довший час в Америці, тепер живе з ріднею у Лондоні. Коли б від державного зв'язку Юґославії відірвалася Чорногора — то поважні вигляди на тамошній престол мав би популярний король Микола. Розмірно найменші шанси має колишній король Болгарії Симеон. Зате виринули знову поголоски про актуалізацію реставрації монархії у Греції, в якій у 1964 році скинули короля Константина.

Усе у світі можливе. У демократично-парляментарній системі монарх не має великої влади, але краще мати мудрого короля, як немудрого президента чи прем'єра.

Володимир Левенець

ШУКАЮТЬ ЗА „ДЕМОКРАТИЧНОЮ" ПЛЯТФОРМОЮ В СССР

Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Билл Келлер помістив у числі з 21-го лютого довшу інформацію про те, що З'їзд народних депутатів, який все ж таки буде скликаний при кінці березня, або в квітні, плянує надати великі повновласті для президента СССР Міхаїла Ґорбачова, в ділянках леґіслятивної і екзекутивної влади, включно до права розв'язувати „парлямент", тобто Верховну Раду і З'їзд депутатів, та проголошувати нові вибори.

Три совєтські паляментаристи, із числа 41, які творять Президію З'їзду народних депутатів, розмовляли з Б. Келлером і заявили, що у Президії перемагає думка, щоб президента СССР, яким, очевидно, буде М. Ґорбачов, обирати голосами депутатів на чотири, або навіть п'ять років, збільшивши його повновласті, щоб в такий спосіб він міг продовжувати свою програму перебудови, демократизації і поліпшення економіки, без жодних перешкод зі сторони консервативних кіл. Біда тільки в тому, — каже Келлер, — що повновласті президента поширюються також на всі інші ділянки політичного життя в СССР, включно до поборення неспокоїв у республіках і зупинення хвилі сепаратизму, тобто бажання деяких республік вийти зі складу СССР і проголосити свої власні самостійні держави.

Немає сумніву, що на З'їзді народних депутатів знайдуться противники такого пляну збільшення влади, бо існує загальне побоювання повороту до системи одноособової диктатури, але прихильники М. Ґорбачова, подібно, як на пленарних нарадах ЦК КПСС, напевно переможуть. Чи це можна назвати нормальним демократичним процесом, запитує Келлер і відповідає, що численні політичні аналітики і знавці підсовєтських відносин з турботою приглядаються до нових експериментів КПСС і самого Ґорбачова, дивуючись, що він якраз обрав такий, а не інакший шлях до демократизації, маючи багато інших можливостей реалізувати свої пляни з допомогою широких народних мас.

Одною з причин чому він вибрав саме такий, а не інакший шлях до закріплення влади, є побоювання за долю Комуністичної партії в Совєтському Союзі, яка у конфронтації з дійсністю може втратити престиж, а може навіть владу, якщо стане до прямих демократичних виборів і буде залежною від голосу народу.

Не зважаючи на пересторогу Юрія Афанасієва, Бориса Єльцина та багатьох інших противників одноособової влади, 41-членна Президія З'їзду народних депутатів випрацювала проєкт, який буде представлений совєтським парляментаристам до затвердження. Б. Єльцин назвав проєкт „стремлінням до авторитарної влади" і заявив, що його прийняття може викликати в цілому СССР хаос і неспокої, замість примирення, як цього сподіваються прихильники нової „плятформи". Прихильники Ґорбачова кажуть, що буде якраз навпаки, щоб позбутися диктаторської влади Політбюра, треба сильного з великими повновластями президента. Член Політбюра Ніколай Н. Енґвер заявив: „Так, цей експеримент небезпечний — сьогодні ми пропонуємо широкі повновласті для президента, завтра президент може стати диктатором. Але нам треба пам'ятати, що свобода в цій країні може стояти під загрозою ще принаймні 100 й більше років". Анатолій Ґорбунов також заявив, що тепер „немає відповідної атмосфери для відбуття вільних виборів". На його думку, головним тепер є встановити баланс влади між З'їздом народних депутатів і президентом.

Що скажуть республіки, — запитують політичні спостерігачі, — і відповідають: „Вони все одно домагатимуть суверенности, а деякі виходу із Союзу". І це торкається не тільки колишніх сателітних країн, а й самого СССР, який почав тратити баланс імперського керівництва. Події у Прибалтиці, Закавказзі, зокрема у Вірменії, Азербайджані, Грузії, а тепер в Таджикістані, треба вважати лише вступом до подій, які в недалекому майбутньому перекинуться на інші республіки де щораз більшу ролю відіграє мусулманська віра і впливи мусулманських країн.

Ю. Афанасієв і прихильники політичної лінії, яку він репрезентує, свідомі того, що втримувати імперію старими методами вже не вдасться. Застосування військової сили в Азербайджані ледь-ледь не закінчилось фіяском і започаткуванням морального розкладу в армії. Така тактика спонукала лише азербайджанців, вірменів й інших до мобілізації сил, створення закавказького моноліту і поширення конфлікту на інші частини СССР.

М. Ґорбачов відразу зрозумів ситуацію на Закавказзі, заініціював нібито „приватні" розмови у Латвії, пообіцяв вивести військо в скорому часі та натякав на випрацювання законопроєкту про надання усім республікам національно-суверенних прав. Після того, коли на пленумі Центрального Комітету КПСС не вдалося втримати монополю за Комуністичною партією, він сам (М. Ґорбачов) і його прихильни-

(Закінчення на стор. 5-ій)

М. Антонович

ЗУСТРІЧІ

Розвиток подій в Україні приніс великі і несподівані в багатьох відношеннях прояви, а одним з них є масовий приїзд відвідувачів з України. Це явище дуже корисне, потрібне, необхідне для нас, що живуть поза межами України вже багато десятиріч. А разом з тим воно до болю виявляє неелястичність, непідготованість, заскорузлу теоретичність не лише широких верств у діяспорі, але й деяких партій та груп.

Один приклад: ще лише декілька місяців тому одна частина нашого суспільства вела неперебірливу кампанію „проти зустрічей". Кожний, хто обстоював навіть селективний підхід до зустрічей міг у запалі боротьби з легкої руки деяких політичних чинників попасти мало не в зрадники народу, „визвольної боротьби" і основних потреб української нації. Слава Богу, навіть найскрайніші елементи не то переконалися в хибності свого недавнього підходу, не то були „зметені" масовим приїздом наших братів і сестер з України, яким навіть найзапальніші теоретики не могли доказати якоїсь злої волі, чи підривних думок.

Здавалося, це мало б нас навчити підходити розсудливіше, розважніше до теоретичних гасел, за якими не стоїть практика. Тільки ж з одної крайности деякі наші діячі кинулися в другу. Почався „відьомський танець" довкола приїжджих. Активність деяких груп скерувалася на змагання за „тотальне охоплення", виключне право на таких приїжджих. Доходить до того, що деяким приїжджим з України, які не визнаються ні в наших внутрішніх відносинах, ні в різних другорядних спорах, приписують з ким вони можуть , а з ким не сміють бачитися, куди можуть, а куди не можуть іти тощо. На приїжджих це робить, очевидно дике враження. Вони не розуміють різниці між нашими політичними групами. Для них ми всі однакові, а з-поміж нас їм цікаві одні, не цікаві інші, але, на жаль, не завжди вони мають змогу зустрітися з тим, з ким їм цікаво, бо „не вистачило часу", себто якась група, чи й приватні люди допавшися до „жертви", до приїжджого, намагаються його відсепарувати від тих, з ким йому (на їхню думку) не варто, або шкідливо бачитися.

Як можна так недоцінювати наших гостей з України! Переважно, це інтеліґентні люди, які краще, ніж їхні „порадники" чи непрохані охоронці самі можуть розібратися з ким їм цікаво, а з ким менше цікаво, де варто побувати, а куди менше цікаво зайти. З чого ми собі не здаємо, чи не хочемо здавати справи, це, те, що наші брати повернувшися на Україну обмінюються своїми враженнями з поїздок і часто можуть приходити до сумних висновків, не дуже корисних для нас усіх.

Підкреслюємо, ми маємо на думці групові соцзмагання, а не охорону приїжджих від деяких диваків, які скрізь існують. Є вони й у нас. Допавшися до нічого злого не передчуваючого приїжджого, такий дивак може годинами розповідати про свої особисті справи чи симпатії, чи врешті про побутові дрібниці.

Маючи змогу послухати десятків гостей з України, чи зустрівшися з ними, кожний неупереджений мусить прийти до переконання, що, хоч між ними є великі різниці у рівні, в зацікавленнях, у поглядах на деякі другорядні речі — в основному їхні думки йдуть одним річищем: теперішня ситуація в Україні дає їм змогу вільніше діяти, прищеплювати українство там, де цього ще декілька місяців тому не можна було робити і вести широкі народні маси еволюційним шляхом зміцнення українських позицій. На цій базі вже тепер вони будують різні ділянки, поширюють свою працю, захоплюють все ширші сфери впливів та дії.

Знаючи реальний стан на Україні, вони у своїй праці враховують дійсність: наслідки русифікації, несвідомість, малоросіянство. Це сумний стан, але ним не можна нехтувати. Тому їхня плятформа дозволяє в рухові брати участь усім українцям доброї волі без уваги на рівень розвитку, свідомости, чи знання мови. Одне виходить зовсім ясно з промов різних діячів звідтіля: в сучасних умовах можна діяти лише еволюційним, а не революційним шляхом, можна будувати кладучи терпеливо камінь до каменя, щоб поставити міцну базу під дальше державне життя. У теперішній ситуації крайні революційні гасла зовсім непридатні для їхньої праці і вони їх відкидають, хоч знаючи вже тутешні наші відносини, вони про це й не говорять.

Дуже небезпечно, хоч це дехто й намагається робити, коли різні політичні групи в діяспорі від лівих до правих хочуть переконувати, що приїжджі з України підтверджують правильність саме їхніх думок. Яке це низьке перед обличчям того, що маємо виняткову шансу будувати спільно, разом, державне життя, запевнюючи ті ділянки, які найкраще відповідають кожному. В державному житті треба фахівців, добрих фахівців усіх ділянок. Часи „революції" може й не минули, але на теперішній час неактуальні, невідповідні, шкідливі. Власне ворог че-

(Закінчення на стор. 5-ій)

Еко-візитівка України

Територія України становить 2.7 відс. території СССР.

Населення України становить 18 відс. населення СССР.

Україна виробляє 33 відс. овочів, які виробляються в СССР, а також:

20 відс. пшениці, 25 відс. картоплі, 25 відс. молока, 25 відс. м'яса, 50 відс. соняшника, 60 відс. цукрового буряка, 37 відс. сталі, 45 відс. чавуну, 96 відс. тепловозів, 50 відс. залізної руди, 40 відс. прокату чорних металів, 25 відс. вугілля, Україна виробляє більше 20 відс. загальносоюзного сукупного продукту СССР.

В Україні відпочиває і лікується 22 відс. населення СССР. Україна розсилає свою продукцію у 120 країн світу.

Україна експортує електроенерґію — до Болгарії, Румунії, Чехо-Словаччини, Німеччина, Угорщини, Польщі, Італії... Україна подає електроенерґію до Білорусії, Молдавії, Росії. Експорт електроенерґії в Україні становить 9.6 відс. (28 мільярдів кільоват-годин на рік). Закордонним країнам і союзним підприємствам Україна продає електроенерґію по 1-ій копійці за кіловат-годину.

В Україні українському урядові підпорядковано тільки 5 відс. промисловости, решта — 95 відс. промисловости — підпорядковано Союзові. З 1976 року Управління сільських господарством України знаходиться у Москві і підпорядковано Союзові, 17 сільськогосподарських інститутів України, Дніпропетровський та Харківський університети, Харківський юридичний інститут підпорядковані Союзові.

В Україні скупчено більше 1,000 шкідливих хемічних заводів продукцію яких Україна споживає для своїх потреб на 7 відс.

В Україні із 45 великих міст тільки у чотирьох концентрація шкідливих речовин в атмосферу не перевищує норми.

50 відс. сіл України не мають шкіл.

У 60 відс. областей України кількість онкозахворювань у декілька разів вище загальносоюзного рівня.

Тільки, 5 відс. сіл України газофіковано, в той час, коли Союз подає газ до багатьох країн Европи.

Щорічно Україна виробляє на душу населення (1988 р.): Пшениці — 1,000 кг., споживає — 140 кг.; м'яса — 155 кг, споживає — 68 кг; цукру — 188 кг, споживає — 49.7 кг.

В Україні вже зіпсовано 60 відс. чорноземів.

Щорічно Україна втрачає 1000,000 га чорноземів, 3,600,000 га землі відібрала навічно аварія на Чорнобильській АЕС, за ці землі Союз не відшкодував кошти Україні.

В Україні працює 13 атомних енерґоблоків, їх кількість плянується довести до 23.

...Через високу сейсмічність і структуру ґрунтів 90 відс. території України непридатні ні для будівництва АЕС, ні для захоронення радіоактивних відходів.

Від 1990 року АЕС України будуть щорічно викидати 3 мільйони кубічних метрів таких радіоактивних відходів, а станціонарних сховищ-могильників в Україні нема.

90 відс. електроенергії Південно-Української АЕС йде на експорт. 100 відс. електроенерґії Хмельницької АЕС йде на експорт.

34 відс. сіл України не мають медамбуляторій.

В Україні віддали промислових відходів займають 200,000 га, плодоносних земель, „законсервова-

(Закінчення на стор. 5-ій)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРОСЯТЬ КОНТАКТУВАТИСЬ

Звертаємося до вас за поміччю: у Львові, при Крайовій Раді Народного Руху України, організований міський осередок НРУ. Серед членів осередку багато людей старшого віку, уродженців міста Львова.

Основні напрями діяльности осередку: пробудження національної свідомости, поширення ідеї суверенности України, проповідь християнства та гуманізаму, збереження та плекання національних традицій, виховання молоді та свідомих членів суспільства.

Жіноча група осередку відновляє діяльність Союзу Українок. Осередок хоче нав'язати співпрацю з громадсько-суспільними та християнськими організаціями в діяспорі для налагодження контактів обміну інформацією, літературою, періодикою, пам'ятками з національною символікою.

Ми радо запросили б на Україну, на наш кошт, наших співвітчизників, які не мають іншої нагоди відвідати батьківщину.

Ми хочемо також допомогти нашій молоді нав'язати контакти з молодіжними організаціями для співпраці, обміну делеґаціями та окремими особами.

Для цього просимо подати нам адреси українських громад та організацій, які могли б з нами співпрацювати. Якщо це можливе, просимо розповсюдити серед них копію цього листа.

Служимо також вам та їм всілякою додатковою інформацією.

За ініціятивну групу осередку.

Р. Панкевич, голова

Адреса для листування: УССР 290014 Львів 14, вул. Черемшини 1а м.27, Панкевич Роман Юрійович, тел.: 71-89-21.

P.S. Кореспонденцію просимо надсилати рекомендованою.

Андрій Качор

ПЕРШИЙ НАРОДНИЙ ДІМ В УКРАЇНІ

У неділю, 17-го грудня 1989 року, відбулося велике громадське віче у Львові, недалеко від колишнього Народного Дому, який від часу окупації Західньої України большевиками перероблено на готель для переїздних офіцерів Червоної армії.

На цьому вічу, як подає „Свобода" з 10-го січня ц.р., крім чисельно зібраного громадянства міста Львова та провідників Народного Руху України за Перебудову, як проф. Є. Гринів, були також представники міста Львова, а саме посадник Богдан Котик і секретар львівського обкому партії Володимир Гончарук.

На вічу, голова страйкового комітету, Фурманов, запропонував управі міста 10-пунктову резолюцію, в якій підкреслено важливість Народного Дому в історії Західньої України та потребу передачі цієї будівлі для потреб сьогоднішніх українських організацій, які працюють для відродження українського громадського життя Західньої України, як НРУП, „Меморіял", Т-ва Української Мови ім. Т. Шевченка та багато інших. Присутні керманичі міста погодилися прийняти цю резолюцію і приобіцяли підшукати нове нічлігове місце для совєтських старшин і до часу одного року передати Народний Дім українській громадськости міста Львова.

З приводу цієї події у Львові варто коротко пригадати історію цього першого українського Народного Дому, який став прикладом для будови подібних домів не тільки в Західній Україні, але в цілому світі, де тільки поселювалися українці, зокрема в ЗСА, Канаді, Бразилії, Арґентині, щоб там, у тих домах, вести працю читалень „Просвіти", кружків „Рідної Школи", кооперативних, молодечих, жіночих і інших українських організацій, товариств і установ.

Але повертаймося до історії Народного Дому у Львові, що її знаходимо в споминах д-ра К. Левицького, Степана Шаха, в історії Львова Миколи Голубця, в ЕУ та в інших публікаціях про наш дорогий Львів.

* * *

На пам'ятку знесення панщини в Галичині 1848 року відбулося перше величаве Свято Свободи у Львові 15-го травня 1849 року на Святоюрській горі.

Свято почалося Службою Божою. Перед Богослуженням привіт до великої маси зібраного народу виголосив о. Лев Трещаківський (1810-1874), парох Рудна коло Львова, активний член Головної Руської Ради. І тоді, бачачи цю велику масу народу, в його голові зродилася думка, зробити щось конкретного для культурного освідомлення цього народу.

Місяць пізніше, 15-го червня 1849 року, на засіданні Головної Руської Ради, о. Л. Трещаківський запропонував, у формі внеску, ГРРаді збудувати у Львові Народний Дім, який мав би стати осередком культурно-громадської праці для народу. Внесок цей схвалено. І зараз же Головна Руська Рада, за підписом о. Михайла Куземського, заступника голови ГРРади, звернулася з проханням до австрійського уряду, щоб він подарував українцям Львова ґрунти окружені вулицями Краківською, Вірменською, Рутовського і Скарбківською, де колись стояв монастир Тринітарів, скасований цісарем Йосифом II., а який був цілковито знищений під час бомбардування Львова в 1848 році.

Австрійський уряд погодився на це прохання і 2-го листопада 1849 року, офіційним актом, за підписом австрійського цісаря Франц Йосифа I., руїни цього скасованого і збомбардованого монастиря передано в посідання Головної Руської Ради для українців міста Львова.

Головна Руська Рада, зараз же, проголосила збірку фондів на будову. Після розв'язання Головної Руської Ради в 1851 році (в наслідок політичних змін в Австрії), створено окрему Адміністраційну Комісію під проводом о. крилошанина Йосифа Кульчицького, яка розпочала будову Народного Дому. Щобільше, цісар затвердив окремим актом діяльність цієї Комісії і сам особисто, 18-го жовтня 1851 р., заклав наріжний камінь під будову та висловив тоді такі пам'ятні слова: „Тут, я, між моїми Русинами", що відмітив у своїх споминах К. Левицький.

Збірка фондів натрапляла на різні труднощі і тому будова протягнулася аж до 1864 року. Народний Дім збудовано коштом всенародних жертв і тому він належав і повинен тепер належати українському народові.

Самий Народний Дім у Львові — це чотирикутний коплекс будинків, з фронтом від вул. Тадея Рутовського ч. 22 (колись ця вулиця мала назву Театральної, а тепер — не знаю), між вулицями Вірменською і Корняктів і взаді до вулиці Краківської. Цілий той комплекс був получений чотирма переходовими подвір'ями і, мабуть, шести переходовими брамами.

На передній стіні Народного Дому, в горі, над третім поверхом, виднів на фасаді з кам'яної широкої плити великий золотий лев, на синьому тлі, спертий передніми лапами, наче до скоку, на піскову гору — це символ державного гербу давньої української Галицько-Волинської Держави.

У Народному Домі була велика концертова заля і єдина, в тому часі, українська бібліотека та архів з цінними рукописами і староцерковними друками.

Бібліотека, як подають Степан Шах і д-р І. Максимчук, ще до Першої світової війни нараховувала понад 120,000 чисел друкованих книжок. Особливою цінністю в цій бібліотеці був архів о. крилошанина Антона Петрушевича, який він подарував „Народному Домові". З того архіву користав Іван Франко, як писав свою докторську дисертацію про нашого славного полеміста-монаха Івана Вишенського.

Частину бібліотеки в 1914 році московська опупаційна влада вивезла в Росію і пізніше її не повернено.

На цій самій подарованій австрійським урядом площі, побіч Народного Дому, побудували українці Преображенську церкву, що її за пляном інж. арх. С. Гавришковича викінчено 1906 року і віддано українській католицькій громаді у Львові до вжитку, як другу міську церкву.

* * *

(Закінчення на стор. 5-ій)

Стейт Ню Джерзі відзначує роковини 22-го січня

Сучасні події у Центральній і Східній Европі зактуалізували у цілому світі складне питання України, як одної із п'ятнадцяти республік у складі Совєтського Союзу. Тож і цьогорічні святкування історичних Актів 22-го січня 1918 і 1919 років набрали спеціяльної ваги для української громади як пригадка правного заіснування суверенної української держави і як історичне тло для сьогоднішних подій в Україні. А якщо йдеться про американське суспільство, то цьогорічні проклямації „Дня Української Незалежности" з аспекту подій на Сході Европи перестали бути паперовим абстрактом.

Святкування почались напередодні світлої річниці у неділю, 21-го січня, в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, урочистою Служ ною Божою в наміренні українського народу. Після відправи Пластова Станиця у Нюарку мала програму для пластової молоді, а в сусіднім містечку Юніон відбулась церемонія надання проклямації посадником міста та піднесення прапора поруч американського за старанням 32 Відділу СУА.

Святочний день закінчився пополудневим концертом, який підготовив Відділ УККА (на повіт Ессекс) у Народному Домі в Ірвінґтоні. Голова Відділу Михайло Дзіман привітав гостей і коротким словом започаткував програму. Після відчитання проклямації виданої посадником містечка Мейплвуд, головну промову мав редактор Роман Зварич. Доповідач перевів аналізу 72-річного періоду почавши від історичних подій 1917-го року завершених кінцевими універсалами, що відновили українську суверенну державу та злучили усі землі України, а перервавши невідклично роки поневолення дали напрямні, на яких виросли покоління героїв і воїнів. Піддаючи критичній інтерпретації сучасні події і поодинокі явища, доповідач заняв безкомпромісове становище, дарма, що кінцева оцінка і висновки ще передчасні, не випробовані часом і дальшим розвитком подій. Добре побудована і історично пов'язана доповідь тримала увагу слухачів своєю актуалізацією і сильною передачею, хоча підходила б на дискусійний панель, а не на загально-громадське свято для віддання шани „Великій Україні" відновленій Універсалами.

У мистецькій частині програми виступили учні і учениці школи Українознавства в Нюарку у збірній деклямації поеми „Дзвони України", Володимира Переславця. Виступ підготовила учителька Марія Бокало, а деклямували: Роман Андрушків, Наталка Бонакорса, Ерик Бурачинський, Тетяна Коздоба, Тамара Мигаль, Іван Стокотельний та Івась Цпін; старша учениця Христина Рак Бравн рецитувала поему „Чолом, Україно", у перекладі з фінського Б. Кентжинським.

Молода піяністка, Надя Богачевська, заграла мініятури В. Барвінського, у яких композитор використав народні мелоді а у другій точці виконала Шопена



Дж. Флоріо під час пресової конференції після підписання проклямації 22-го січня в Трентоні.

(Фото: Дора Рак)



Губернатор стейту Дж. Флоріо отримує вишивану сорочку в дарунок від української громади.

ч. 9, Оп. 20, Б-мінор, у якім показала заавансовану техніку та відчуття широкої скалі емоційности композитора.

В останній точці програми злучені церковні хори із Нюарку і Пассейку відспівали чотири пісні: „Ти Прекрасна О Мати Вітчизно", муз. Дж. Верді, переклад слів С. Комірний; „Дума", муз. М. Гайворонського; „Наша Славна Україна", слова В. Самійленка, муз. І. Недільського; і „Владико Неба і Землі", муз. Г. Артемовського, ар. М. Лев, із сольовим заспівом Зенові Воробець. Хорами диригувала Зірка Береза, вчителька музики і дириґент, а фортепіяновий супровід виконала Марія Павловська, вчителька музики і акомпаньятор.

Програма почалась американським гимном під акомпаньямент Марії Павловської, а закінчив хор українським гимном з участю усіх присутніх, що взявшись за руки немов продовжили ланцюг єдности.

Концерт вшанували своєю присутністю о. митр. С. Непрель, парох церкви св. Тройці в Ірвінґтоні та о. Богдан Лукій, парох церкви св. Івана в Нюарку.

* * *

Одною з важніших церемоній в рамках січневих святкувань була зустріч з губернатором Джеймсом Флоріо у стейтовому будинку в Трентоні 22-го січня. Губернатор підписав проклямацію та проголосив „День Української Незалежности" в стейті Ню Джерзі. При цій нагоді губернатор згадав про відновлення української держави, про терпіння і переслідування українського народу під совєтським режимом, про період великого голоду, про свої спостереження в часі відвідин України, та вкінці й про активну українську групу в стейті, знану із щорічного великого фестивалю УККА в Голмдел.

Це була перша публічна зустріч нового демократичного губернатора з одною з етнічних груп стейту, яка була рекордована для телевізійного каналу ч. 9. Цю зустріч координував адвокат Теодор Романків, колишній посадник містечка Берклі Гайтс, який мав вступне слово про святкування українцями стейту роковин 22-го січня. Подарунок губернаторові (вишивану сорочку) вручила Надя Матківська, голова фонду допомоги дітям Чорнобиля, а для першої дами стейту, Люсинди Флоріо, передала китицю квітів.

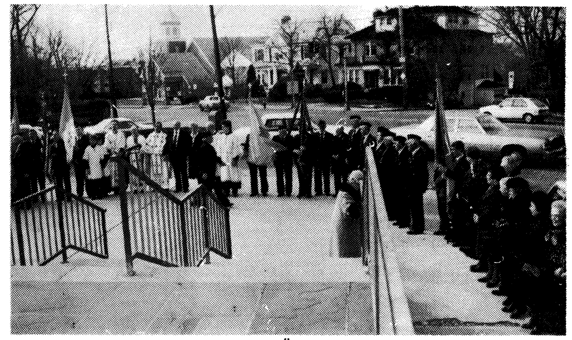
Після проклямації губернатор відбув коротку пресову конференцію, відповідаючи на запити репортерів головне у справі реформи автогово забезпечення в стейті. Губернатор з'ясував також своє становище у справі „права жінок на вибір", бо саме в цей день перед стейтовим будинком відбувалася більша демонстрація обох сторін цієї контроверсійної проблеми у 17-ту річницю відомого позитивного рішення Найвищого Суду. Ще на питання українського репортера губернатор запевнив, що справа віднови етнічної губернаторської ради є у підготовчім процесі.

Серед присутніх на церемонії були з Трентону о. Митрат В. Макух, і о. Б. Желехівський з дружиною, та о. Богдан Лукій із Нюарку. Представник УНС, адвокат Нестор Олесницький дав обширне інтерв'ю кореспон дентові газети „Стар Леджер". Ще були В. Багрій від евангелицького об'єднання, Роман Пиндус від Пластової Станиці, кореспондент „Свободи" Дора Рак, а від організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні Божена Ольшанівська, Володимир Боднар та Д. Марчишин.

Довшу статтю про церемонію в стейті помістив „Стар Леджер", 23-го січня (ст. 8). додаючи для ілюстрації фото губернатора Дж. Флоріо з Т. Романковим та інші із зустрічі посадника міста Нюарку Шарпе Джеймс з гуртом українських дітей в присутності Федора Луцишина і о. Богдана, який після повороту з Трентону ще встиг долучитися до українських делеґацій в місті Нюарк і в бюрі повіту Ессекс. Про відзначування січневих роковин в містечку Мейплвуд (16-го і 22-го) була вістка і фото у тижневику „Мейплвуд Савт Орендж Рекорд".

Дора Рак

Свято державности і соборности в Йонкерсі



Живий ланцюг біля церкви св. Михаїла в Йонкерсі, біля отців мейор Генрі Спаллон.

Старанням Відділу Українського Конґресового Комітету повіту Вестчестер, який очолює Мирослав Климко, українська громада міста Йонкерсу та околиць достойно і величаво відзначила 72-гу річницю проголошення української державности та 71--шу річницю соборности українських земель.

У вівторок, 16-го січня, на засіданні міської Ради радний Пітер А. Чіма вніс пропозицію, щоб день 22-го січня 1990 року проголосити Днем української держав ности. Внесок прийнято одноголосно, а приготовану постанову передано голові Відділу УККА, який був присутній разом з трьома іншими представниками.

У понеділок, 22-го січня, на 11-ту годину перед полуднем українці, мешканці Йонкерсу, разом із священиками української католицької церкви св. Михаїла о. Едісоном Бойком, о. Маріо Лазоским та о. дияконом Ігорем Мідзяком прийшли до будинку міської ратуші, де посадник підписав проклямацію.

Всі присутні вийшли на подвір'я, де почалася церемонія вивішення українськог прапора. Молитву відмовив о. диякон Ігор Мідзяк, відспівано американський, а відтак український гимн. Хорунжі Осередку СУМ ім. 30-го червня 1941 року підняли на щоглу український прапор.

Посадник міста Генрі Спалоні відчитав проклямацію та вітав український народ в Україні, а нам, мешканцям Йонкерсу, побажав багато успіхів в допомозі своєму народові в боротьбі за свободу.

Кінцеву молитву промовив о. Маріо Лазоскі, а присутні спільно з отцями відспівали „Боже Великий, Єдиний".

В неділю, 28-го січня, о год. 10-ій рано в українській католицькій церкві св. Михаїла отець Едісон Бойко в сослуженні о. диякона Ігоря Мідзяка відслужив Службу Божу в наміренні українського народу. Отець Бойко виголосив зворушливу проповідь, в якій, між іншим, сказав, що український народ мав світлі моменти, а між ними і січневі дати.

Після Св. Літургії відправлено Панахиду, до якої включився новопризначений о. сотрудник Богдан Карась, а співав хор церкви св. Михаїла під дириґентурою д-ра Олега Сохана.

Отець парох заповів, що після закінчення Богослужб усі присутні виходять на подвір'я біля церкви для творення живого ланцюга і в цей спосіб ми єднаємося з українським народом, який організувати живий ланцюг 21-го січня Київ — Львів. Треба ствердити, що ініціятиву організування такого поєднання з Україною до Управи Відділу УККА зголосили дружинники Осеред ку СУМ, роджені і виховані в ЗСА.

Це був зворушливий момент: з церкви виходили прапороносці з американським і українськими прапорами, отці, хорунжі з прапорами Т-ва Відділу УПА, 11-го Відділу ООЧСУ, Осередку і Юнацтва СУМу та Відділу Організації Оборони Лемківщини, а за ними Вояки УПА, члени Осередку СУМ, дружинники та юнацтво, вірні. На подвір'ї уставилися біля головного входу до церкви отці, посадник, хорунжі та всі присутні створили живий ланцюг довкруги церкви, а хор заспівав „Боже Великий Єдиний". Сонце гарно світило, а слова українського національного гимну поніс вітер на Україну. В багатьох присутніх в цей зворушливий момент можна було зауважити сльози в очах.

Дальше відзначування січневих роковин продовжувалося в залі Спілки Української Молоді. Після 3-ої год. по полудні молодь, організована в лавах Осередку СУМ, зібралася в одній із заль, де також зібрались вояки УПА Відділу Йонкерсу, хорунжі з організаційними прапорами СУМ, Відділу ООЧСУ та Організації Оборони Лемківщини.

Відбувся апель, яким проводив Микола Сидор-Петя. Американський гимн відспівав оперний співак Степан Шкафаровський, а український гимн відспівали усі присутні. Акт Проголошення і Злуки відчитали старші юнаки Осередку СУМ. Академію відкрив голова Відділу УККА Мирослав Климко, коротко пригадав присутнім про минуле України, яке в'яжеться із січневими датами, та про похідні, що мали місце після січневих дат. На заклик голови Відділу присутні однохвилинною мовчанкою вшанували пам'ять тих, які життя своє віддали за волю України. Святочну промову виголосив голова Головної Управи Вояків УПА в ЗСА пор. Лев Футала. Промовець представив стан на Україні в часі січневих дат, та як народжувалася Держава. Рівно ж згадав про героїв Крут та вказав, що після програної у визвольних змаганнях ідея самостійности і соборности не переставала жити в душах українців, а про це найкраще свідчать факти, як проголошення Карпатської України, Проголошення Відновлення Української державности та створення Тимчасового Правління 1941 року, дія СВУ і СУМ-у-УВО-ОУН-УПА-УГВР і сьогоднішні події в Україні, на яких промовець зупинився довше, а присутні з увагою слухали. Зокрема про події в січні цього року і живий ланцюг 21-го січня Київ-Львів.

В мистецькій частині виступали: „Заграють дзвони" Лесі Храпливої, яке виконали члени мол. Юнацтва Осер. СУМ. „Січневі Роковини" вірш „Яка я щаслива" І. Трешневської деклямували Адя Рудик і Дженифер Вариха — учні 4-ої кляси Школи Українознавства. „Боже Великий" виконали учні 4-6 і 7-ої кляси. Вірш „Я дитина українська" — Ю. Шкрумеляка виконали учні 1-ої кляси. Пісню „О Україно" виконав хор учнів школи Українознавства. Підготовляли — Оксана Гаврилюк (фортепіян) та Марта Шкафаровська і Оля Шкафаровська-Рудик. „Молитва за Україну", „Їхав стрілець" — муз. Гайворонського, „Вие Буря" — слова Стефаника муз. Пасіки — виконав ансамбль „Гомін". „Дума" — слова Стефаника муз. І. Соневицького та „О поля ви поля" — слова Конисського муз. Барвінського виконав оперний співак С. Шкафаровський. „Зірвалася хуртовина" — обр. Ковальчука, „Лється пісня" сл. і муз. Р. Левицького, „Ой у полі верба" обр. Ю. Юренка — виконав ансамбль бандуристів „Гомін". „Наш отаман Гамалія" арія з опери „Назар Стодоля" слова Т. Шевченка муз. Данкевича та „Київський Ярослав" арія з опери Ярослав Мудрий — муз. Майбороди виконав оперний співак С. Шкафаровський, а фортепіяновий супровід О. Протеник. Закінчено Академію „Боже Вислухай Благання".

Л.Л.

Січневе Свято в Байоні



Церемонія піднесення прапора в Байоні.

Святкування річниць Незалежности і Соборности та злуки українських земель почались в п'ятницю, 12-го січня підписанням Проклямації.

Проклямацію підписав в присутности численної громадськости українців міста Байону заступник посадника Ніл,ДеСена.

Машти міської ратуші і Українського Народного Дому цілий тиждень гордо пишались зоряним та блактино-жовтим прапорами, що у повній славі пригадували усім зустрічним дні здійснення наших мрій, що за них боролись і вмирали найкращі сини і дочки України.

В неділю, 21-го січня, парохи української автокефальної православної церкви св. Софії, о. Валентин Мовчан і української католицької церкви Успіння пр. Богородиці, о. Роман Мірчук відслужили Богослужен ня в наміренні роковин.

Вечором цього ж дня в залі Українського Народного Дому відбувся святочний концерт. Концерт почався відспіванням американського гимну, що його заінтонував Мирон Кушнір, а продовжували присутні.

Програму відкрив Мирон Сірий, голова місцевого відділу О.О.Ч.С.У і У.К.-К.А. В своїй короткій доповіді він зауважив, що „ми святкуємо сьогоднішнє свято в надто незвичайний час, час коли майже ввесь культурний, цивілізований світ позбувається на своїх ланах бур'яну комунізму щоб знову плекати, вирощувати здорове зерно волі і свободи".

Слідувала Господня молитва „Отче Наш", що її проказали присутні.

Відчинилась куртина. На тлі блакитно-жовтого прапора посеред лаврових листків пишався золотий Тризуб із датами знаменних подій.

До накритого чудово вишитою українською скатертю стояка підійшла із полум'яним красою личком інж. Дозя Дубей, прелеґент.

Своєю солов'їною, барвистою, українською мовою та описово розповідною майстерністю, здавалось, що вона на мить пробудила „всю горду славу, що живе в могилах", переносячи слухача на багатющу тканину нашої дорогої батьківщини.

Коротко змальовуючи нашу землю, ввижався та відчувався глухий тупіт неокутих черед степових херсонських тарпанів. Так виразно стояли перед очима сталеві Ігореві полки. А далі на сході в наїжених козячих шкурах дикі орди половців. Відчувався щебіт соловейка по наших, затиш них ярах. Вологість та понура краса нашого Полісся. Чудові лани наших піль, що скидались на різнобарвні стрічки старанно розкинені по далекому горизонті, як теж горда очайдушність і незбагнута таємничість кар патських шпилів, що несуть у даль відгомін славетної, гуцульської трембіти. Вви жались полум'яні маки. Лагідними, морськими хвилями тремтіли у променистому сонці золотисті жита та казково голубі лани льону.

Все те скидалось на чарівну пісню, пісню юности, пісню справжнього і щирого кохання, кохання до батьківщини, гордости і туги за нею.

Хочеться зацитувати хоч кілька слів із доповіді прелеґентки:

...„Ми не сміємо втратити Богом даного нам „таланту", нашої батьківщини. Ми його збережемо всякою ціною, чи хочуть чи не хочуть цього неділимці, партократи, змосковщене соціял-комуністичне сміття. Вони хочуть щоб проміння сонця волі, що світитиме іншим народам, доходило до нас крізь залізні штаби в'язничних ґрат"...

Доповідь була так цікавою і актуальною, що вона мертвою тишою прямо приковувала та зачаровувала присутніх.

Проклямацію дня відчитали Маріянна Куліш і Ричард Єндрас, молоді, талановиті і активні в нашій малій, українській громаді люди. Деклямували діти, Ярослав і Іванна Курлицькі та Андрія і Осип Кушнірі. Ансамбль бандуристів „Гомін" дуже вміло відспівав у супроводі бандур декілька козацьких, стрілецьких, народних та повстанських пісень.

Зворушливим було коли під кінець концерту за пропозицією о. Р. Мірчука присутні взявшись за руки створили ланцюг, символічно з'єднуючись із святкуючою Україною, відспівали наш національний гимн і проказали Господню Молитву. Святом, концртом вміло і майстерно вела Люба Бережна. Мирон Сірий ввічливо подякував усім присутнім та усім, що брали участь в програмі. По святі гостили усіх гостей кавою, чаєм та солодким пані Мирослава Сірий, Анна Ванько і Іванна Гісь.

Присутній

СВЯТО 22-ГО СІЧНЯ В ГОЛЛИВУДІ, ФЛЬОРИДА

21-го січня в залі УКЦентру Відділ УККА південно-хідньої Фльориди відзначив роковини державности і соборности України.

Перед розпочаттям програми проф. М. Чировський розповів в ентузіястичному тоні про спонтанний підйом Українського народу на рідних землях в Батьківщині — Україні , створюючи „живий ланцюг єдности" з Києва до Львова. В тому моменті не одному потекли сльози із зворушення, слухаючи цих радісних вісток. Для підкреслення стихії єдности українців діяспори на заклик проф. М. Чировського усі на залі рівнож створили своєрідний „Живий ланцюг єднання".

Програму свята започаткував Український Національний Хор відспіванням американського гимну українською мовою.

Н. Мудрейко в своєму відкритті накреслила в уяві 22-го січня 1918 і 1919 років відродженої української нації, значіння січневих Актів, які нас зобов'язують тепер, і на будуче довершити те, що нашим батькам не довелось. Хоч у Києві замовкли дзвони св. Софії, але по всьому світу озиваються вони в наших серцях і в нашій па м'яті.

Молитву уложену на січневі роковини провів о. парох С. Зарічний.

Головний промовець, голова місцевого Відділу УК КА, начеркнув у доповіді події з 1918 і 1919 років, наголосив їхнє значення для української нації розглянув їх, як основу будучих подій зі сорокових і п'ятидесятих років, боротьби ОУН, УПА і незламного спротиву московському імперіялізмові. Промовець доповідь закінчив на підставі останніх телефонічних вісток з України, сподіючись, що вже не довго прийдеться чекати нашому знедоленому народові на відновлення своєї рідної Батьківщини — України.

В мистецькій частині програми свята, виступив Український Національний Хор під диреґентурою М. Івашка і при фортепіяновому супроводі Михайла Угляра. Хор відспівав: „Вкраїно мати", муз. К. Стеценка, сл. С. Черкасенка; „Де Сян і Славута"; „Живи Україно", муз. М. Гайворонського, сл. О. Олеся; „Грай бандуро", муз. І. Шамо, сл. В. Луценка і „Люблю я тебе Україно", муз. М. Костецького, сл. О. Новицького.

З деклямаціями виступали: В. Вільчинський — „4-й Універсал", О. Орлюка; і „Крути", Я. Яніва — М. Курман.

Віра Васілевська з мистецькою вмілістю деклямувала „Дзвони України", В. Переяславець.

Треба признати з подякою В. Вільчинському за естетичне удекорування сцени, як рівно ж Н. Мудрейко, що вкладала багато часу і труду в оформлюванні і приготовлюванні різних програм.

В часі програми свята прибула до нас посадник міста Голливуду — М. Джулінті, вітаючи нас, виголосила Expose в нашій справі, а на другий день прислала Проклямацію свята 22-го січня — Свята Соборности і Незалежности України. „Ще не вмерла Україна" пролунало на закінчення свята.

В понеділок, 22-го січня ц. р., відбулось піднесення синьо-жовтого прапору на площі біля Церкви У.П.Д.М., а опісля о. С. Зарічний відправив Служ бу Божу в наміренні українського народу, а при тій нагоді попросив проф. М. Чировського розповісти про радісні телефонічні вістки з України і про „живий ланцюг єдности" з Києва до Львова.

Належиться з подивом підкреслити про Голливудську делеґацію, яка помимо так далекої географічної віддалі (біля 500 миль в одну сторону) їздила до столиці Фльориди — Теллагасі, до Капітолю, щоб спільно з іншими українцями Фльориди, взяти участь у відзначуванні 22-го січня 1918 і 1919 років у Києві.

Українську делеґацію прийняв секретар ґубернатора Джім Смиз. Делеґація з Голливуду в складі: Р. Балабан, К. Манько і О. Кучаба, привезли із собою Проклямації свята 22-го січня для міст Голливуду і Маямі.

Петро Ваниш

Коннектикат відзначив Січневі Роковини



Члени Українського Конґресового Комітету Коннектикат зустрілися з губернатором Вільямом О'Нейлом, який підписав Декларацію проголошення незалежної Української Народної Республіки під час святкування 72-их роковин. Стоять (зліва): Т. Мельник, В. Глова, Б. Романів, Й. Гладун, В. Пелещук, С. Хомко, М. Колінський, губернатор В. О'Нейл, С. Радіо, д-р М. Снігурович, А. Рудзінський, М. Мовчан, А. Тилка.

Свято 22-го Січня у Віллімантик.

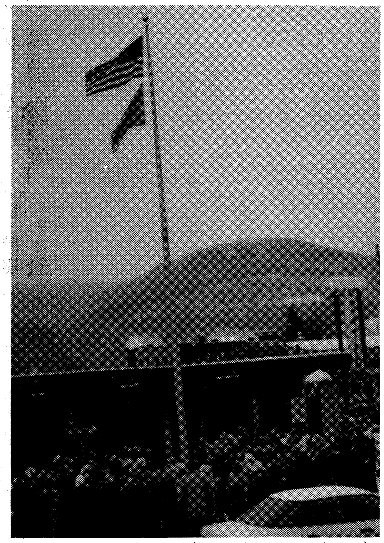


Заходами відділу Українського Конґресового Комітету у Віллімантик, Конн відзначення 71-их роковин проголошення незалежности України відбулося в неділю, 4-го лютого. О годині 2-ій по полудні, громадяни зійшлися у приміщенні будинку Українського Народного Дому, де відбулася святочна Академія. З огляду на дуже злу погоду деякі представники не могли прибути і програма була скорочена. Посадник міста Ден Лейн ще 10-го лютого під час введення нової Управи Українського Народного Дому відчитав і передав підписану ним проклямацію Дня Незалежности й Соборности України. Голова Відділу УККА п. Іван Здирко, привітавши всіх присутніх, відкрив свято. У програмі свята, завдяки зусиллям Тетяни Янович деклямації про 22-го січня продеклямували Ляриса і Наталка Бабій, Ляриса Божневич, Мирослав Бобрик, Маріянка Летер і Таня Кльоц. Після святочного слова, яке виголосив інж. Евген Бабій, був виступ молодих танцюристів групи „Доріжка" під проводом Христини Кльоц. Михайло Плеш подякував всім виконавцям і учасникам свята. Відспіванням „Ще не вмерла Україна" закінчено. На фото вгорі — виконавці програми.

Святкування Січневих Роковин в Кергонксоні

Заходами місцевих відділів УАКРади і УККА цьогорічні святкування Січневих Роковин відзначено більш урочисто, ніж досі.

В понеділок, 22-го січня, о годині 11-ій ранку, громадяни Кергонксону і околиці, біля 150 осіб, і представники адміністрації міста Елленвіл і околиці, біля 20 осіб, незважаючи на погану погоду зібралися на площі будинку міської управи в Елленвіл, де відбулося відзначення державности України. Програму відкрив коротким словом голова відділу УАКРади д-р Олег Волянський і попросив до проведення молитви о. Лева Любинського. Дальшою програмою проводив голова місцевого відділу УККА Микола Василик. Він представив присутніх посадника міста Елленвіл і представників адміністрації і попросив до слова полковника у відставці Данила Слободяна, який коротко проаналізував історію Актів 22-го січня 1918-1919 років, підкресливши велике їх значення в історії українського народу, бо вони відіграли рішучу ролю в кристалізації ідеї української незалежности на майбутнє. З черги М. Василик попросив до слова посадника міста Елленвіл, Елліота Ауербаха, який прочитав підписану ним проклямацію Дня незалежности і соборности України. Опісля під звуки американського і українського гимнів на щоглі вивішено поруч з американським прапором український прапор, який повівав кілька днів. По закінченні програми пані з місцевого відділу Союзу Українок Америки гостили присутніх у будинку міської управи кавою і солодким.



Український прапор кілька днів повівав на щоглі поряд з американським прапором.

У вівторок, 16-го січня, біля 50 осіб з Кергонксону і околиці взяли участь у відзначенні Січневих Роковин в Олбані, Н. Й. організованому місцевою громадою, яке відбулося в Стейтовому будинку, де були присутні численні стейтові сенатори. Тому, що губернатор Маріо Квомо вже вдруге, на жаль, відмовився підписати проклямацію Дня незалежности і соборности України, присутній на відзначенні Микола Василик з Кергонксону забрав слово і гостро скритикував таке наставлення губернатора, на вдоволення багатьох олбанських законодавців, які прихильні українцям.

У неділю, 28-го січня, відбулася в Кергонксоні Святочна академія для відзначення 72-ої річниці проголошення Української Народної Республіки і 71-ої річниці соборности українських земель. Академія була запланована на 21-го січня, але через сніговію її відложено.

Після св. Літургії, що її відправив в наміренні українського народу парох церкви Святої Трійці о. Лев Любинський, Академію відкрив коротким словом вітаючи присутніх голова місцевого відділу УАКРади д-р Олег Волянський у вщерть виповненій залі церкви о год. 12:15 по полудні і попросив до слова активного діяча громади Миколу Василика, який виголосив головну промову. Прелеґент у своїй добре підготованій і знаменито виголошеній доповіді з'ясував історичне значення 22-го Січня: „Актом 22-го січня 1919 року завершено злуку українських земель в одну Україну, а сьогодні вперше в нашій історії ми, українці, і на Україні і в діяспорі, обходимо це свято спільно. Події, які проходять на Україні, дають нам надію, що вже недалекий час, коли дочекаємося волі і кращої долі".

В мистецькій частині програми хор „Золотий Гомін" під дириґентурою д-ра О. Волянського виконав дві пісні: „Дума про зруйнування Січі", гармонізація О. Кошиця і „Засяло сонце золоте", музика І. Недільського слова Тимошенка. Лідія Яців продеклямувала вірш О. Олеся „Яка краса відродження країни", учень Школи Українознавства Андрейко Кейд продеклямував вірш „22-го Січня", знову хор „Золотий Гомін" виконав пісні: „Бандура", уривок з в'язанки Г. Давидовського і „За Тебе, Україно", музика Людкевича, слова В. Щурата; пластунка Лідія Підлуська продеклямувала вірш „Наша Непоборна Держава Соборна".

Микола Василик, закриваючи свято, подякував виконавцям і присутнім і подав до відома, що Народний Рух України за Перебудову проголосив заклик до всіх організацій і громадян в Україні приєднатися як учасники до „Живого ланцюга" для відзначення 71-ої річниці соборности всі українських земель в одну державу. Згідно з цим він закликав всіх зібраних взяти один одного за руки і співаючи Національного Славня символічно з'єднатися духовно з нашими братами і сестрами в Україні, маніфестуючи нашу підтримку рідному народові, який змагається за волю і національну державу.

Р. Б-кий

Свято державности і соборности у Трентоні

Цьогорічне святкування незалежности і соборности проходило під знаком духовного єднання з Україною. Адже це вперше в підсовєтській Україні відзначили це велике свято. Під українськими знаменами десятки, а може і сотні тисяч українців створили живий ланцюг від Володимирового града Києва до Данилового міста Льва. Народ молився за Україну рідною мовою. Вони єдналися не лише у живому ланцюгу, але й духовно. Український народ голосить світові, що „Ідеали Української Народної Республіки і сьогодні є нашими. Справа, за яку боролися наші діди і батьки, сьогодні є нашою справою. Сьогодні жовто-гаряче сонце свободи знову сходить на блакитному небокраї України" і що „сонце сіяло — і в Україні у січні прийшла весна".

Тому й трентонська громада у цьому році взяла численну участь у Молебнях за Україну у церквах та на академії, присвяченій 72-ій річниці незалежности та 71-ій річниці соборности України, яка відбулася 28-го січня ц. р. у залі св. Юрія Переможця у Ярдвілі, Н. Дж.

У понеділок, 22-го січня посадник м. Трентону К. Арменті прийняв українську делеґацію, очолювану Громадським Комітетом нашого міста, а на будинку міської управи вже другий тиждень повіває синьо-жовтий прапор.

Свято розпочато американським національним гимном, що його проспівав маестро Ст. Шілкевич під акомпаньямент дириґ. С. Шульц-Берик. Пластуни Андрій Городиський, Наталя Сеник та Град Кузик відчитали акти незалежности, соборности та та проклямацію посадника Трентону К. Арменті.

Свято відкрила Б. Скорупська від Громадського комітету. При тій нагоді вона поінформувала про створення у Трентоні Фонду допомоги для Руху, ініціятором якого були американсько-українські ветерани Пост 25, а очолив його Громадський комітет. Вона закликала всю громаду щедро відгукнутися. Привітавши присутніх, вона представила доповідача Олександра Домбровського.

Доповідач уважає, що народ не був приготований до змагань за державність, а провід робив багато помилок. На це склалися несприятливі умови: революція, хаос. Найбільшим осягом був 4-ий Універсал, проголошення якого залишиться світлою сторінкою у нашій історії. Коротко згадав доповідач і про сьогоднішні події в Україні.

У мистецькій частині брали участь два хори та декляматор. Хор української баптистської церкви в Трентоні виконав дві пісні, а дириґент цього хору виконала сольо „Я в поле вийшла" невідомого автора з України. Цей хор росте чисельно і якісно — праця дириґ. Раїси Котляр та хористів стає замітною. Позитивним явищем баптистської громади є ще й те, що вони прийшли на свято всі: старші, молодь та діти, чим не можуть похвалитися інші українські церкви.

Другу частину програми розпочала Тамара Кузик. Вона гарно продеклямувала вірш „В Україні дзвони дзвонять" Петра Ямняка. Тамара добре володіє українською мовою і має чітку вимову.

Хор з бандуристами „Гайдамаки" при осередку СУМА в Пассейку виконав сім пісень. Переважно це були військові пісні. Керівник хору — соліст і бандурист Володимир Васьків. Дириґент В. Васьків і сам складає пісні та пише до них музику.

Свято закінчили співом українського національного славня.

Громадський комітет частував виконавців програми перекускою, яку приготували Є. Панасюк, Н. Гафткович, Ю. Галайдіда та А. Бойцун.

Б. Скорупська

В ЧИКАҐО ВШАНУВАЛИ КОНҐРЕСМЕНА Д. РИТТЕРА ПІД ЧАС СВЯТА ДЕРЖАВНОСТИ

Велика українська громада метрополітального Чикаго святково та величаво в днях 21-го та 22-го січня відзначила роковини своїх державницьких актів: акту проголошення української самостійности та акту злуки всіх українських земель в одну цілість.

В цьогорічних відзначеннях взяв участь конґресмен з Пенсильванії Дан Риттер, співпредсідник Ад гок комітету для справ балтійських народів та України. Промовляючи до присутніх на бенкеті, конґресмен заявив, що ніхто не хоче, щоб Львів, або Київ стали місцем кривавої розправи, але в той самий час ми в ніякому разі не сміємо перестати вимагати свободи для народу. Конґресмен Риттер був нагороджений відзначенням українського мужа року, що його надає Іллинойський Відділ УККА для заслужених осіб.

Святкування актів державности та соборности в неділю, 21-го січня, почалося апелем о год. 12:30 по полудні на площі перед собором свв. Володимира і Ольги. Тут зібралися українські комбатанти зі своїми хорунжими та численна українська громада, яка з огляду на гарну погоду була цього року чисельнішою, як в минулому.

Відкриття на площі зробив голова Відділу УККА д-р Мирослав Харкевич, пригадуючи присутнім знаменні події зперед 70-ти років, які святкуємо вже не тільки ми тут на еміґрації, але також святкують їх сьогодні наші брати і сестри на рідній батьківщині. Церемонію піднесення прапорів перевів Роман Припхан, а американський національний гимн відспівала сумівка Марійка Банах. Український національний гимн співали громадно всі присутні. Програмою провадив старшина УПА інж. Степан Ґоляш. Він зачитав уривки з 4-го універсалу та акту проголошення соборности, як також уривок з відозви НРУП, що була видана з нагоди січневих роковин із закликом до українського народу створити 21-го січня живий ланцюг людей між Києвом і Львовом. Проклямацію ґубернатора Тампсона, видану з нагоди свята державности, відчитав його асистент Лев Казанівський, а резолюцію, що була винесена обидвома палатами стейту Іллиной — сенатор Петро Дудич. Святкування на площі закінчено молитвою, яку виголосив о. прот. Степан Зінчух, після чого присутні відспівали „Боже вислухай благання".

Дальші святкування перенесено до залі Культурного осередку парафії свв. Володимира і Ольги, де вони продовжувалися у формі бенкету з участю понад 500 осіб. Господарем на бенкеті був інж. Орест Бараник, який керував програмою свята. Програма почалася внесенням національних прапорів а американський національний гимн відспівав Ярема Цісарюк з Дітройту Інвокаційну молитву провів владика Іннокентій, просячи Бога про єдність в нашому народі, про волю для нього та соборність душ.

Головним промовцем на бенкеті й рецепієнтом нагороди мужа року був, вже згадуваний, конґресмен Риттер. В промові Риттера було багато щиро висловлених думок. Про нашу державність він говорив, що



Стоять (зліва) інж. О. Бараник, конґресмен Дан Риттер, д-р М. Харкевич читає текст грамоти мужа року.

хоч вона була короткотривала, то одначе залишила по собі глибокий слід і українці вже ніколи не перестануть за неї змагатися, а найкращим доказом цього є створення сьогодні в Україні різних організацій, що продовжують боротьбу заслуговує на згадку і те, що він висловив нам співчуття з приводу того, що тут у вільному світі так часто змішують поняття Україна і Росія, що нам приносить шкоду. Він дальше говорив, щоб ми не забували наших жертв, називаючи Івасюка, Литвина захоронення в Биківні, де спочивають недавно викриті жертви сталінського терору. В своїм слові конґресмен Риттер також поінформував присутніх, що він вислав листа до М. Горбачова в справі леґалізації української католицької церкви, зокрема повороту її майна. При найближчій нагоді на форумі засідання Ґельсінкської комісії він підійме справу грабунку дев'ятьох дуплікаторів, що стався в Києві минулого року. Риттер є членом комісії від республіканської партії, що займається розглядом дотримування Гельсінкських угод, на форумі якої він постійно виступає в обороні людських та релігійних прав у східній Европі. На кінець він пообіцяв поновно піднести створення американського консуляту у Києві.

З інших американських гостей ще коротко промовив на бенкеті секретар стейту Іллиной Джім Едґер, підкреслюючи, що Америка мусить відіграти головну ролю у боротьбі народів за свободу і незалежність.

Головне слово в українській мові виголосив д-р Аскольд Лозинський. Він пригадав, як в час творення української державности так званий вільний світ, а в тім і деякі американські політики ставилися неґативно і ворожо до самостійних виявів українського народу. Бо всі вони були за збереження російської імперії, а на Галичину дивилися, як на край заселений темними людьми, який треба було віддати під опіку Польщі. В своєму слові доповідач покликався на різні джерела та факти, щоб підтвердити свої ствердження.

В мистецькій програмі виступив гість з Дітройту соліст капелі бандуристів баритон Я. Цісарюк, який при фортепіяновому супроводі Орисі Покорної виконав: „Ой, Дніпре", спів Яреми, уривок із „Гайдамаків" муз. М. Лисенка, „Елегія" муз. М. Майбороди та „Ой по під гай зелененький" обр. Д. Задора.

Вже стало традицією відзначати на святі державности заслужених громадян на терені Чикаґо грамотою заслуги для української громади. Такими грамотами цього року були відзначені: Оля Федак за свою активну працю в громаді та на форумі ОЖОчсу, д-р Олександер Фаріон за свою багатогранну діяльність на громадському, релігійному та професійному відтинках та Андрій Козак невтомний працівник Відділу УККА та на церковно-релігійному полі.

За згодою організаторів на цьогорічних святкуваннях свята державности відбулося вручення орденів золотого хреста окремим особам та військовикам в Чикаґо. Вручення орденів доконав Голова Головної Управи Братств Дивізійників д-р Мирослав Малецький, а йому асистували Богдан Кашуба та Микола Филипович. Відзначені орденом золотого хреста стали: Владики — архиєпископ Константин та єпископ Іннокентій, о. митр. Маріян Бутринський д-р Юліян Куляс, та найстарший вояк наших Визвольних Змагань і учасник актів 22-го січня майор Микола Личик. Також були нагороджені вояки 1-ої УД УНА — Богдан Кашуба, Роман Припхан, Степан Стрільчук д-р О. Фаріон та Юліян Чорній.

На бенкеті почесні місця у президії займали владика Інокентій, українське духовенство, представники українських організацій, численні представники різних народів, які підтримують аспірації українського народу до державности, доповідачі, голова відділу УККА та пастор Олекса Гарбузюк який на закінчення бенкету провів молитву.

На другий день — в сам день річниць в катедрі св. о. Миколая був відправлений соборний молебен в наміренні українського народу. Молебен відправив владика Інокентій в сослуженні шести священників та двох діяконів. Патріотичне слово відповідне до оказії виголосив о. Андрій Шаґала. На молебен прибули організовано зі своїми знаменами комбатанти та представники молодіжних організацій.

Лука Костелина

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ В ҐЛЕН СПЕЙ

У понеділок, 22-го січня, в годині 9-ій рано, приблизно 80 людей зібралися біля Міської ради в Ґлен Спей щоб відзначити січневі роковини. На будинку Міської ради пишалося два українські і два американські прапори, що притягли увагу всіх, хто їхав цією дорогою. Свято відкрив і провадив ним Зенон Голубець-імпрезовий референт Об'єднання Українців в в Ґлен Спей. Біля щогли, на якій маєстатично повівали американський і український прапори, були присутні: Томас Гілл-посадник Ломберляндy, радні Петро Мельник і Василь Драпак, Пол Бренан, урядники Христина і Волтер Боднарюки, Анна Сенів, Аґата О'Браєн, радний міста Тамсон Біл Джеймс, представник конґресмена — Роберт Левон.

З. Голубець англійською і українською мовами описав значення свята в минулому і нав'язав до теперешніх подій в Україні, висловлюючи надію на краще майбутнє. Посадник міста Т. Гілл відчитав проклямацію. А. Сенів англійською мовою привітала колишню радну Єлисавету Ґебу, за старанням якої було започатковано святкування.

Христя Саляк розповіла про події на Україні, їх значення для нас і цілого світу. Р. Левін відчитав привіт від конґресмена Б. Гільмана, в якому він висловив надію і віру, що правда переможе, одначе перестерігав перед радикальними вимогами, щоб не викликати супротиву. На закінчення голова Об'єднання Богдан Кандюк розповів про живий ланцюг від Києва до Львова, ланцюг приязні, зрозуміння і спільної дії. Молитвою до Всевишнього просив щоб дозволив нашому народові бути господарем на своїй землі, щоб дарував волю, долю і повернув славу нашій Україні. Коли Б. Кандюк почав пісню „Боже Великий" всі присутні взялися за руки і створили нерозривний ланцюг, єднаючись символічно думками з нашим народом на Україні. Це була зворушлива картина про яку написала місцева преса, поміщуючи знимку ланцюга. Отець Юліян Осадца відправив торжественну Службу Божу в наміренні українського народу.

Друга частина свята, яка відбулася два тижні пізніше, почалася словами голови Об'єднання Б. Кандюка. Звертаючись до громади сказав, що живий ланцюг від Львова до Києва засвідчив про єдність одної великої нації: „Ми зібрані тут, на цьому вільному клаптику американської землі подаймо собі руки і взиваючи до Всевишнього, лучімося символічно з нашими рідними". Всі присутні взялися за руки і відспівали „Боже Великий". Головний промовець З. Голубець в короткій змістовній промові дуже переконливо окреслив події на Україні, їх вплив на інші народи і зокрема на нас.

В художній частині брали участь: ансамбль „Дзвін" — керівник Тамара Лихолай. Художнє слово перепліталося піснею. На сцені наче б то ожили події перемоги, завзяття, єдности. Музичний супровід Герта Гірняк. Хор „Об'єднання" — дириґент „Осип Гапій відспівав дві пісні: „Хор норманів" — А. Вахнянина і „Марш Соколів" — Я. Ярославського. Декорації і програмки, які символізували злучення Києва і Львова були виконані З. Голубцем. Свято Державности в Ґлен Спей залишило свій слід у серці кожного і надію на краще завтра.

Місцеві газети „Рівер Репортер" і „Трай Стейт Ґазет" помістили знимки і статті про наше свято. Стаття адвоката А. Шуля в „Ґазетте" розповідає про нашу одвічну боротьбу з ворогом і хоч перемога 22-го Січня була короткотривалою, вона дала надію на майбутнє. Є позитивні події — відродження обох церков, української мови. Автор висловив надію, що 1991 рік принесе певніші і кращі вістки і дії на Україні.

Людмила Гайдар

Шукають...

(Закінчення зі стор. 2)

ки розпочали акцію за збільшення повновластей для уряду президента СССР, знаючи, що це єдиний вихід з тяжкої ситуації, бо авторитет партії серед народу систематично падає і то не тільки у зв'язку з її минулим, але також з нездатністю розв'язати наболілі політичні й економічні питання імперії. Почалися масові зміни в партійному апараті, бо в низових клітинах щораз виразніше почали поглиблюватись опозиційні настрої проти ЦК КПСС і Політбюра. До голосу у республіках прийшли народні рухи, які почали у багатьох місцях випихати КПСС.

Чи дасть собі раду М. Ґорбачов, навіть з підвищеними уповноваженнями? Треба сумніватися. Фракція в КПСС, яка назвала себе „Демократичною плятформою", продовжує критикувати перебудову, занедбання економіки і демократизацію суспільства. Більш того, ця фракція поставила цілий ряд передумов, між якими є також і вимога перетворити КПСС на нормальну демократичну, чи здемократизовану парляментарну партію, поставивши її поруч інших політичних партій. Правдоподібно для цього потрібні комуністам спеціяльні уповноваження для президента, завданням якого буде також шукати розумну розв'язку національностевого питання — вихід із Союзу СССР, федерація, чи конфедерація, побудовані на плятформі суверенних республік.

Свого часу ходили також чутки про уступлення М. Горбачова з посту генерального секретаря ЦК КПСС (про це писали великі газети світу), бо чимало комуністів не бачать в ньому лідерських якостей, за допомогою яких він міг би зміцнити престиж Комуністичної партії. Сьогодні все обертається коло проблеми президентських повновластей з простої причини: КПСС не знайшла відповідної особи на цей високий пост.

Немає сумніву, що розклад комуно-московської імперії поглиблюється з кожним днем. Процесів перебудови, сповільнення диктатури і приспішення демократизації зупинити вже не можна при допомозі сили. Це усвідомляють собі усі сьогоднішні члени Політбюра і тому так поспішно шукають розв'язки питання престижевого керівництва. Найближчий час покаже, чи совєтські зберігачі комуно-московської імперії пішли правильним шляхом.

Перший...

(Закінчення зі стор. 2)

Історія Народного Дому була змінна. З рук народовців у 1872 році дім цей перейшов у заряд москвофілів, а за польської окупації, польська влада зліквідувала кураторію Народного Дому і на її місце призначила комісаря — М. Бачинського, який очолював тоді консервативну групу москвофілів, льояльних до Польщі. У тому часі Народний Дім не сповняв вже повністю своїх первісних суспільно-громадських завдань. Одначе і в тому часі українська громада користала дуже часто з приміщень Народного Дому. Всі більші концерти і академії, а також і різні балі відбувалися в концертовій залі цього дому.

У Народному Домі довгі роки приміщувалася „Руська Бесіда", згодом перейменована на „Українську Бесіду". Був це товариський клюб українських інтеліґентів, де сходилися провідні діячі не тільки для розваги, але й для обміну думок у різних громадських справах. Тут і відбувалися різні доповіді.

У цьому ж Народному Домі приміщувалася понад 40 років єдина державна українська гімназія (1864-1907), поки не отримала власного приміщення при вул. Льва Сапіги ч. 14, залишаючи в Народному Домі свою т.зв. „Філію" до 1935 року. У цьому домі мала своє приміщення, між двома світовими війнами, єдина Українська Торговельна Школа у Львові та її т.зв. „Курс Абітурієнтів", що заступав своєю програмою Високу Економічно-Кооперативну Школу, що їх очолював від 1921 року проф. Денис Коренець, а від 1935 року проф. Антін Ковалисько.

У концертовій залі Народного Дому, 10-го жовтня 1918 року проголошено українську державність, а в клясах гімназії, на другому поверсі, вночі з 31-го жовтня на 1-го листопада 1918 року, приміщувалася перша Бойова Кватира Української Галицької Армії, з її першим командиром і міністром військових справ, сотником Дмитром Вітовським, який зі своїм малим, тоді, штабом старшин (поручник Петро Бубела, сотник Сень Ґорук, поручник Богдан Гнатевич, поручник Ілько Цьокан і хорунжий Дмитро Паліїв) перевів бравурно Чин 1-го листопада, перебравши Львів для Західньої Української Народної Республіки.

Коротко кажучи, Народний Дім у Львові — це перший український народний дім, збудований коштом української громади для культурно-громадських і політичних потреб українців Західньої України і таким він повинен залишитися і тепер, коли відновляється нове українське суспільно-громадське життя у Львові та в цілій Україні під проводом НРУП. У ньому повинні знайти приміщення всі теперішні товариства і організації, що змагаються солідарно під проводом Народного Руху України за Перебудову до нового відродження України, як повносуверенної держави.

Народний Дім у Львові — це українська історична пам'ятка, це власність українського народу і таким він має залишитися!

Свято Соборности і Незалежности України в Картерет, Н. Дж.



Посадник Картерету Пітер Сіка (посередині) підписує Проклямацію: коло нього стоять шкільні діти Таня Козак і Михайло Казьо, стоять з ліва гол. коодин. ради УККА. Володимир Янів, Ірина Козак, адвокат Роберт Недеш, голова ООЛ Василь Матлаґа, і о. Давид Клуні парох української католицької церкви в Картерет.

Про акти 22-го січня 1917 і 1918 років не забуває українська громада в Картерет, щороку гідно святкує цей історичний день української соборности.

В четвер, 18-го січня посадник міста Пітер Сіка підписав Проклямацію в присутності представників українських організацій і установ.

Делеґацію очолював голова координаційної Ради УККА на стейт Ню Джерзі інж. Володимир Янів. На засіданні міської управи в заповненій залі громадянами міста посадник прочитав проклямацію, сказав гарні слова про українців та обіцяв що цю проклямацію перешле М. Горбачову з додатковим листом від себе.

В понеділок вранці зібралась українська громада коло міського ратуша. При вивішенні українського прапора присутні відспівали обидва гимни. Посадник ще раз перечитав проклямацію. Отець Давид Клуні по-англійськи, а голова УККА по-українськи сказали про День Проголошення Української Соборности.

В неділю, 28-го січня в обох церквах відбулись Торжественні Святі Літургії, в українській православній церкві служив о. Тарас Чубенко, а в українській католицькій церкві служив о. Давид Клуні, під час Літургії стійку з прапорами тримали С. Сапеляк, М. Касків,. Р. Рубас, Р. Матлаґа.

Цього дня в Українському Домі о год. 3-ій по полудні відбулись святочні сходини, які відкрив і ними провадив голова 4-го Відділу ООЛ Василь Матлаґа, підкреслюючи що українська громада в Картерет приєднується до „живого ланцюга" з братами і сестрами на Україні.

Свято започаткувано відспіванням обидвох гимнів а 4-ий Універсал відчитав Олесь Кузишин, від посадника проклямацію відчитав Тарас Ткачик. О. Давид Клуні доповідав про завдання українських американських громадян. Змістовну доповідь виголосив голова УККА Володимир Янів, проаналізував хід історії, та успішно проведений „живий ланцюг" цього року 21-го січня на Україні.

Доповідь англійською мовою виголосив заступник голови УАГК Юрій Ґлущик. На закінчення голова ООЛ від святочного комітету склав щиру подяку отцям за Богослуження, голові УККА і членам комітету, які підготовляли і виконували програму свята, прапорщикам та присутній громаді.

Свято Соборности закінчено Франковим славнем „Не пора не пора".

Василь Матлаґа

Літопис Волині ч. 15

Збірник Літопису Волині ч. 15 подає 63 назви матеріялів, вони дуже різнородні, написані багатьма авторами відомими нам і невідомими. Вартість цієї праці зможемо оцінити повністю тоді, коли з'ясуємо, яка була її потреба. Відомо, що совєтська влада в часі застою, бажаючи затерти сліди історії України, її правдивого походження, змінила старі назви, запровадила свої нові географічні назви, що не мають жодного зв'язку з оригінальними назвами міст і сіл прастарої Волині.

Олександер Цинкаловський виявив справжню посвяту при виконанні цього обов'язку в своїй праці „Стара Волинь і Волинське Полісся". В цій статті ред. А. Курдидика подані також деякі дані з життя і праці автора „Стара Волинь і Волинське Полісся".

У 15-му числі є багатий матеріял історичного змісту. У деяких статтях подані важливі для сучасників інформації про долю Волині у різні періоди її історії, бо автори статтей подають свої оцінки подій не всі, як фахівці, але як учасники тих подій, тому їхні опінії є з першого джерела.

Стаття Якова Лавриченка „Велика Волинь між двома війнами" подає стан Волині під окупацією Росії, під Польщею, інформує про Православну Церкву на Волині, про українські установи в містах і селах Волині. Цікаві й вартісні подробиці в ній, про вияви русифікації та викликаної нею протидії на Волині.

З великим смутком Я. Лавриченко описує участь архиєпископа Волині Антонія (Храповицького) з осідком у Житомирі й архимандрита Почаївської Лаври Віталія (Марченка), як русифікаторів, що розгорнули діяльність „Союзу русского народу" на цілу Волинь і використовували друкарню Почаївської Лаври для своєї пропаґанди. Архимандрит Віталій багато разів організовував протижидівські демонстрації в Почаєві, які носили прапори дому Романових.

Таку всебічну орієнтацію мав Я. Лавриченко тому, що був активним у громадському житті, здобув освіту у дуже несприятливих обставинах, працював як кооператор у Просвіті, в українському банку в Почаєві. Коли ж йому загрожувала Береза Картузька виїхав з родиною до Південної Америки, спочатку до Параґваю, а потім до Арґентини. Співпрацював у багатьох газетах та журналах, був близьким співробітником Інституту Дослідів Волині.

Вартісною є також замітка Я. Лавриченка про працю Миколи Теодоровича — проф. Волинської Духовної Семинарії, що була написана за старими відомостями й церковними архівами на тему: „Історіко-Статістіческоє опісаніє церквєй і пріходов Волинської Єпархії". Вийшли вони в VII томах і становлять цінний матеріял до історії всієї Волині.

А коли йдеться мова про цілість статті того ж автора, то вона подає перегляд важливіших процесів на Волині. А в статті „Волинь під Польщею" автор подає боротьбу населення Волині за українське шкільництво в рамах польських законів, які спонукали тисячі українців Волині піти до лав комуністичних організацій.

Княжа доба віддзеркалена в багатьох статтях, зокрема тих, що мають назви міст у заголовках: багато маловідомого є в статтях „Володимир і його околиці", „Крем'янець", „Рівне та його церкви" та ін. Стаття про село Зимен біля Володимира веде нас у 1001 рік, коли постав стародавній Святогорський монастир, згадка про якого вперше є в рукописі життя Теодосія Печерського.

Про саме місто Володимир згадують літописи від 988 року. Було воно центром культури Княжої доби. Стаття розкриває цінні подробиці, яких нема в популярних історчних працях. У місті було літописання, при катедрі існувала школа. відкрита вже 992 року. Юрій Довгорукий — засновник Москви посягав по Володимир, татари багато разів знищували його культурні цінності, 1240 року знищили велику кількість населення. У статті є цікава деталь: біля Володимира на горі збереглася Василівська церква-ротонда, збудована на переломі XIII і XIV ст.

Багато цікавих даних подають статті „Християнські церкви в Крем'янці", „Місто Рівне та його церкви", „Замок на Боні", „Житомир", „В Почаївській Лаврі", „Луцький замок" та ін. Стаття „Християнські церкви в Крем'янці" знайомить нас із стародавніми церквами в місті. Було їх вісім, при двох з них були монастирі, а при церкві Богоявлення Господнього була друкарня. На місцях згаданих старих церков побудовані були нові. З 1630 року почала там свою діяльність унія, року 1894-1896 уніятські парафії стали православними.

Інші згадані статті розкривають багато вартісних деталів про минуле міста Рівне, в якому був замок і Соборна Вознесенська церква з 15 століття, яку, за припущенням автора, побудувала Марія Семенова Рівенська, перемінюючи село Рівне на місто й будуючи замок.

Про Житомир довідуємося, що згідно з легендою 884 року улюблений дружинник князів Аскольда і Дира Житомир обрав місце для осель біля долини поміж двома ріками Кам'янка і Тетерів, не бажаючи підкоритися князеві Олегові і назвав його своїм іменем. Сучасні житомиряни, віряючи в цю легенду, 1984 року обходили 1100-ліття міста Житомира.

Багато потрібного нам, волинянам, подають матеріяли про найновіші часи боротьби нашої Батьківщини за збереження її святинь, історичних пам'яток та їх вартостей для плекання національної духовности населення.

У Збірнику Літопису Волині ч. 15 в багатьох статтях віддзеркалена діяльність волинян, згадано також про тих, які відійшли до вічности. Згадано також про те, що волиняни видали вартісні поштові марки та коверту, пов'язані з історичними подіями.

Окрім згаданого вже О. Цинкаловського, в ЛВ подані життєписи інших волинян, які служать прикладом своєю працею, своїм життям. На сторінках ЛВ вже не раз були статті про життя та творчість великого волинянина Уласа Самчука, згадано про нього й тепер. Подані також короткі життєписи Матвія Крутяка, Якова Лавриченка, Тараса Бульби-Боровця, братів Мисечків, Михайла Чайковського та інших.

Нема змоги повністю розглянути не згаданих статтей, а вони дуже цінні, зокрема „До історії боїв під Берестечком", „Волинь продовжує боротьбу", „На чужині", „80-ліття української еміґрації в Арґентині", а також велику статтю про Оксану Лятуринську, пера Павла Форманюка.

Тоня Горохович

ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУДДЯ в Сієтл, Ваш., Барбара Роштейн, в середу, 21-го лютого, відкинула обвинувачення проти чотирьох осіб, які спалили американський прапор на протест проти акту охорони прапора з 1989 року. Суддя В.Роштейн заявила, що вони виправдані першою поправкою до Конституції, яка ґарантує свободу слова. Це рішення викликало нові голоси в Конґресі. Сенатор Боб Дол назвав його „перемогою спалювачів прапору". Речник Білого Дому Алекс Ґлен сказав, що президент Джордж Буш продовжує вірити, що „національний прапор повинен охоронятися, а конституційна поправка — це єдиний шлях, як боронити символ нації".

„ГОЛОС АМЕРИКИ" плянує припинити передачі в шести мовах з усіх 43-ох, одначе натрапляють на досить поважне невдоволення такої акції зі сторони Конґресу. Все ж таки, якщо Конґрес не зупинить в якийсь спосіб цих заходів, то передачі мовами: грецькою, турецькою, ляоською та словінською припиняться з 1-им квітня. В дальших плянах говориться про скасування за два місяці передач мовами: свагілі та узбецькою, бо згідно з твердженнями директора радіовисильні „Голосу Америки" Ричарда Карлсона, ці заходи є зумовлені зменшенням бюджету. Він також підкреслює, що проблема фінансів „припинить передачі цієї 42-літньої інституції в деяких частинах світу та зробть те, що не змогло за 30 років зробити зумисне та постійне заглушування".

ІНАВҐУРАЦІЯ В ГОНДУРАСІ, тому місяць новообраного президента Рафаеля Лєонарда Каллії була першою спокійною цього рода аферою від 1932 року, коли цивільний президент однієї партії мирним способом передавав владу своєму наслідникові з іншої партсії — в цьому випадку від Ліберальної партії до рук Національної партії. Сусідня Нікараґуа на цю параду вислала свого міністра внутрішніх справ Томаса Борґе Мартінеза, шефа сандіністської тайної поліції. Коли кореспонденти питали його чи таке спокійне передання влади є можливим у його країні, то він відповів питанням: „Чому б тоді ми мали вибори, якщо б ми задумували не передати влади у випадку перемоги наших противників?"

В Україні...

(Закінчення зі стор. 1)

офіційних інформацій в галузі радіяційної медицини. У статті читаємо заяву міністра охорони здоров'я УССР Ю.П. Спіженка, що були заборони інформації про силу радіяції, про число хворих про ступінь радіоактивного опромінення персоналу, який брав участь в ліквідації наслідків вибуху. І тільки недавно відкрито матеріяли, які торкаються медичних аспектів катастрофи в Чорнобилі.

Але це не зменшує шкоди, яка вже сталася. І тому автори статті в „Радянській Україні" подають цілий ряд доказів того, як медичні експерти України оббріхували населення перед і після трагедії в Чорнобилі. Зокрема вони подають заяви академіка і голови Національної комісії радіяційної безпеки СССР Л. Ільїна і його безоглядні відповіді білоруському населенню, коли він радив селянам, які скаржилися, що мусять палити дровами з дуже високим рівнем радіяції, щоб „щільно прикривали в печах горшки з їжою та закопували попіл". Автори статті подають також, що цей же самий Л. Ільїн припинив працю наукової групи київських вчених під проводом біохеміка С.В. Комісаренка, коли вони ствердили рік після катастрофи захитання імунної системи у тих, що були під впливом радіяції.

Тому автори статті в „Радянській Україні" прихильно вітають першу публічну обіцянку на пресовій конференції Ю. Спіженка, що „віднині будемо говорити з людьми про Чорнобиль лише мовою правди".

Здається першим кроком в тому напрямі є заява урядової комісії для ліквідації наслідків аварії в Чорнобилі, яка появилася в „Радянській Україні" з 10-го лютого. Там говориться, що ця комісія, після відвідин в Чорнобилі і нарад з адміністрацією і громадськими чинниками, рішила опрацювати і внести в першому кварталі цього року до Ради Міністрів СССР проєкт постанови у справі медичної опіки і соціяльного забезпечення безпосередніх учасників ліквідації наслідків катастрофи в Чорнобилі.

Зустрічі...

(Закінчення зі стор. 2)

кає на такі „революційні" дії, щоб здавити і в морі крови втопити мирний розвиток народу.

Ми свідомі, що це ставить дуже важкі й відповідальні рішення перед проводами різних груп в діяспорі. Можна зрозуміти, що коли якась людина від молодих років звикла до революційних гасел і уважає революцію панацеєю, яка єдина може нас вивести з неволі, їй дуже трудно на старості років відмовитися від ідеології, яка говорить лише про революцію, боротьбу, кров. Але ж чи так важко зрозуміти, що в Україні тепер фактично відбуваються революційні зміни, але відбуваються вони еволюційним шляхом? Чому ж ми маємо обов'язково на поселеннях далі триматися гасел, які були добрі в 1920-их, 1930-их роках, а може й пізніших десятиліттях.

Для людини, яка вірить у гасло „нація понад усе" — нація і мусить стояти на першому місці. Коли вона кличе до революційної боротьби, бо немає іншого виходу, то треба йти тим шляхом, коли ж добро нації вимагає мирної еволюційної роботи, то гріх відмовлятися від цієї шанси. Тепер в Україні йде гарячкова, наполеглива праця у всіх ділянках. Допоможімо ж нашим братам і сестрам її виконувати якнайкраще. Допоможімо грішми, працею в ділянках, в яких ми можемо найбільше зробити корисного для України і в українському, і в чужомовному світі. Чи не краще пожертвувати на НРУП, на різні практичні ділянки праці в Україні, на жертви Чорнобиля, ніж збирати тут на фонди, які при найліпшій волі не можуть дати тих корисних наслідків, які можуть дати датки, вклад грошей у конкретну діяльність наших братів і сестер в Україні.

Еко-візитівка...

(Закінчення зі стор. 2)

но" понад 10 біл. тонн відходів.

У Донецькій області 43 відс. води не відповідає санітарним нормам — перебільшений вміст фенолу, важких металів та інших шкідливих домішок (50 відс. населення Донецької области споживають непридатну для пиття воду).

З 4.5 мільярдів карбованців, відведених Україні на нове будівництво, майже половина буде витрачена на спорудження екологічно шкідливих об'єктів!

У природоохоронній промисловості ЗСА працює 1 мільйон робітників, у ССР на єдиному експериментальному заводі природоохоронної індустрії працює 120 робітників.

У 21 місті України забруднення атмосфери перевищує норму у 15 і більше разів, у цих містах живе понад 22 відс. населення республіки.

Тільки 5 відс. сіл України газофіковано в той час, коли наш високоякісний газ з Карпат йде на експорт, а СССР подає газ до Болгарії, Румунії, ЧССР, Мадярщини, Польщі, Німеччини, Фінляндії, Туреччини, Франції.

(ПСУ)

В пам'ять нашої Дорогої Родички,
покійної Марти Калитовської
жертвуємо по $25 кожна
на УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ в Ню Йорку
Ольга МУССАКОВСЬКА і
Ольга ДЯДИНЮК

У світлу пам'ять нашої покійної Сестри та ТЕТИ
д-р мед. Марії Володимири Коропецької-Кінґ
на ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ
зложили
Іван та Микола КОРОПЕЦЬКІ з родинами

В ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Найдорожчого і ніколи Незабутнього МУЖА
бл. п. д-ра
Володимира Мартинця
будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
в п'ятницю, 2-го березня 1990 року
в церквах:
св. Івана Хрестителя в Гантері, Н. Й.;
св. Миколая в Амстердамі, Н. Й.;
в катедрі св. Покрови в Мюнхені (Німеччина)
Про молитви за спокій Душі Покійного просить
дружина ЛІДІЯ МАРТИНЕЦЬ з родиною

Управа Станиці СУВА-СВУР у Чикаґо
повідомляє членство всіх українських Військових Організацій та Українське Громадянство, що дня 15-го лютого 1990 року спочив у Бозі, на 91-му році життя,
полковник Армії УНР
ЮРІЙ АРТЮШЕНКО
Учасник Визвольних Змагань 1917-1921 років та довголітній видатний член ОДВУ.
Місце Вічного спочинку Елмвуд Семетері, Чикаґо, Ілл.

У глибокому смутку повідомляємо
Родину, Приятелів і Знайомих,
що 10-го лютого 1990 р., нагло відійшов у Вічність
в Дітройті, Миш., проживши 82 роки життя
наш Найдорожчий
БАТЬКО і ДІДУСЬ
бл. п.
АНДРІЙ САВДИК
колишній учитель нар. шкіл у Галичині, Україна,
уроджений у Берегах коло Старого Самбора.
ПАНАХИДА була відправлена 12-го лютого в похоронному заведенні Бугай в Гемтремк, Миш.
ПОХОРОН відбувся 13-го лютого 1990 р. з церкви Непорочного Зачаття ПДМ у Гемтремк-Дітройт на цвинтар Holy Sepulchre, Southfield, Mich.
Горем опечалені:
дочка — д-р МАРІЯ САВДИК з чоловіком
ВОЛОДИМИРОМ ОМЕНЦІНСЬКИМ
внук — МИХАСИК, АНДРІЙ
ближча і дальша Родина в Канаді й Англії

ANNUAL STATEMENT OF UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC. 1989

ASSETS:

Bonds	$45,861,130
Common stocks	1,056,116
Mortgage loans on real estate	5,362,973
Certificate loans and liens	612,946
Cash on hand and on deposit	1,527,456
Short term investments	1,478,719
Loan to UNURC	5,320,000
Loan to UNA D. Halychyn Housing Corp.	104,551
Electronic data processing equipment	87,886
Life insurance premiums uncollected	178,524
Accident & health premiums due	4,004
Investment income due & accured	1,101,351
Reinsurance ceded recoverable	—
TOTAL ASSETS	**$62,695,659**

LIABILITIES, SPECIAL RESERVES AND UNASSIGNED FUNDS

Aggregate reserve for life certificates and contracts	$33,806,203
Aggregate reserve for accident and health certificates	16,550
Orphan's fund liability	182,927
Supplementary contracts without life contingencies	6,270
Certificate and Contract claims:	
Life	563,434
Accidental and health	5,000
Provisions for refunds payable in following calendar year estimated amounts:	
Apportioned for payment to December 31, 1990	1,500,000
Premiums and annuity considerations received in advance	571,016
Commissions to fieldworkers due or accrued	96,968
General expenses due or accrued	441,615
Taxes, license and fees due or accrued	32,207
Net adjustment in assets & liabilities due to foreign exchange	1,358,304
Unearned investment income	1,562
Amount withheld or retained by Society as agent or trustee	4,207
Liability for benefits for employees and fieldworkers if not included above	3,746
Printing plant expenses due and unpaid	33,053
Mandatory securities valuations reserve	292,501
Unexpired subscriptions to Official Publication	90,131
Deficit net worth of subsidiary	2,790,234
Refund Accumulations	57,903
TOTAL liabilities	41,853,831
Unassigned fund	20,841,827
TOTAL	**$62,695,659**

GENERAL EXPENSES
INSURANCE

	Life	Accident & Health	Investment	Fraternal	Total
Salaries and wages	$458,553	$34,220	$136,882	$54,752	$684,407
Insured benefit plans for employees	402,767				402,767
Professional fees	38,100				38,100
Legal fees and expenses	3,397				3,397
Medical examination fees	7,669				7,669
Fees of public accountants and consulting actuaries	88,718				88,718
Traveling expenses	18,503		1,683	13,457	33,643
Advertising	27,130			27,130	54,260
Postage, express, telegraph and telephone	23,715		9,486	14,230	47,431
Printing and stationery	25,934			25,935	51,869
Cost or depreciation of furniture and equipment	34,770				34,770
Rental of equipment	3,731				3,731
Lodge supplies	4,967				4,967
Books and periodicals	6,553				6,553
Bureau and association dues	4,152				4,152
Insurance, except on real estate	33,108				33,108
Collection and bank service charges	13,427				13,427
Sundry general expenses	29,762				29,762
Field conferences other than local meeting				20,286	20,286
Official Publication				213,434	213,434
Expenses of Supreme Lodge Meetings	15,332			15,332	30,664
Youth Sports Activities				6,338	6,338
Donations, Scholarships, Etc.				414,390	414,390
Convention Expenses				104,860	104,860
Real-Estate expenses			1,594,013		1,594,013
Investment expenses not included elsewhere			11,197		11,197
Washington Office Expenses				151,270	151,270
General Expenses Incurred	**$1,240,289**	**$34,220**	**$1,753,260**	**$1,061,413**	**$4,089,184**
General Expenses unpaid December 31, previous year	$54,701			$300,981	$355,682
General Expenses unpaid December 31, current year	32,590		8,535	400,490	441,615
General Expenses paid during year	**$1,262,400**	**$34,220**	**$1,744,725**	**$961,904**	**$4,003,250**

TAXES, LICENSES AND FEES
INSURANCE

	Life	Accident & Health	Investment	Fraternal	Total
State insurance department licenses and fees	$22,694				$22,694
Other state taxes	10,275	767	3,067	1,226	15,335
Federal taxes	41,699	3,112	12,447	4,979	62,239
All other taxes	2,426		4,140		6,566
Taxes, Licenses and Fees incurred	**$77,094**	**$3,879**	**$19,654**	**$6,205**	**$106,835**
Taxes, licenses and fees unpaid December 31, previous year	$12,975				$12,975
Taxes, licenses and fees unpaid December 31, current year	32,206				32,206
Taxes, licenses and fees paid during year	**$57,862**	**$3,879**	**$19,654**	**$6,205**	**$87,603**

REFUNDS TO MEMBERS

Applied to provide paid-up additions	$90,035
Left on deposit with the society	62,149
Applied to pay renewal premiums	55
Paid in cash	1,323,695
TOTAL	**$1,475,934**
Provision for refunds payable in following calendar year	$1,500,000
Previous year payable	1,020,000
TOTAL REFUND TO MEMBERS	**$1,955,934**

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
Valuation Exhibit — December 31, 1989

Total admitted assets	$62,695,659

LIABILITIES & UNASSIGNED FUNDS

Reserve for life certificate	$33,806,203
Reserve for ADD certificate	16,550
Claim & accrued liabilities	8,031,078
Total liabilities	**$41,853,831**
Margin of safety to certificate holders	**20,841,827**
TOTAL	**$62,695,659**

The ratio of admitted assets to total liabilities at December 31, 1989 was 149.80%

The ratio of interest earned on all funds during the year 1989 was 8.24%

(Signed by)
GEORGE SCHAUMANN, MAAA
CPS ACTUARIES
(Consulting Actuaries)

JOHN O. FLIS
Supreme President

ULANA M. DIACHUK
Supreme Treasurer

Вступайте в члени УНС

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
ВІЛКС БЕРИ, Па.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

в неділю, 18-го березня 1990 р. о год. 2-ій по пол. в залі УКЦеркви св. Володимира
87 Zerbey Avenue, Edwardsville, Pa.

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делеґати, та по два делеґати наступних Відділів:

29, 99, 164, 169, 223, 236, 282, 333

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово гол. предс. УНС д-ра ІВАНА О. ФЛИСА
9. плян праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних зборів

У нарадах візьме участь:

д-р Іван О. Флис, головний предсідник УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Роман Дяків, почесний голова
Анна Молнер, заст. голови **Галина Голяк, секретар**

ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ

звертається до УКРАЇНЦІВ в ДІЯСПОРІ присилати грошеві пожертви на закуп і перевезення в Україну ліків, вітамін, харчів, одягу тощо для хворіючих від надмірної радіяції дітей в Україні.

Моя пожертва .... дол.

Чек виписувати на Children of Chornobyl Relief Fund.

....
Ім'я і прізвище

....
Адреса

Пожертви просимо висилати на адреси:

Children of Chornobyl Relief Fund or Rukh Fund
c/o Ukrainian National Ass'n
30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302

або

Children of Chornobyl Relief Fund or Rukh Fund
272 Old Short Hills Rd., Short Hills, N.J. 07078

УПРАВА ФОНДУ ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ
Проф. Тарас Гунчак, голова

Різдвяний концерт Українських Молодіжних Ансамблів

І знову Дух Предвічного Бога скликав до англіканського храму в Торонто українську громаду, щоб разом з нашими молодими, енерґійними, самовідданими музикантами та співаками віддати хвалу нашому Творцеві у формі улюблених традиційних колядок і щедрівок.

В неділю, 14-го січня, відбувся цей величавий концерт. Це був незвичайний, унікальний концерт, якщо оцінювати його в контексті сучасного богозабуття та деґрадації моралі, релігії, звичаїв і традицій.

Концерт почався коротким словом і благословенням Владики Ізидора Борецького. Несподіваною й дуже цікавою рисою цьогорічного концерту Українських Молодіжних Ансамблів під мистецьким керівництвом відомого дириґента Василя Кардаша було влаштування сцени Вертепу перед початком концерту. Молоді студенти з ТУСМ-у порадували святкову публіку цікавою сценкою з часів народження Ісуса Христа. Вертеп був уміло опрацьований і поставлений, — маю на увазі мову, саму гру, костюми і текст Вертепу. Ці молоді студенти і студентки чарували присутніх своїми дійствами. Надпрограмово з трьома гарними колядками виступили гості з України (зі Львова) сопрано Марія Майчик при акомпаньяменті сина Тараса. Україна по обох боках Атлантики не має більше таких ансамблів.

Дивлюсь на велику сцену, виповнену мистецькими ентузіястами під керівництвом маестра Василя Кардаша, і душа проймається якоюсь неземною радістю, чар виконання, краса і багатство костюмів, сам вигляд і розміщення трьох складових ансамблів переносять вас в інший світ, у світ Духа, який животворить, запевняє вас про тяглість і невмирущість наших національних і релігійних звичаїв. А часом приходить думка, що це мистецька оаза серед грішного світу, що це невсихаюче джерело одвічного Духа України серед злотворного матеріялізму, безбожництва і гріхопадіння.

А треба було б вам бути ближче, щоб приглянутися до прецизійної скоординованости, дисципліни, вишколу і типово Кардашевого стилю дириґування й управління цими ансамблями, де кожен виконавець суворо зосереджений на стрункій і по-військовому витриманій постаті — душі цього мистецько-творчого колективу, на постаті їх дириґента маестра Василя Кардаша.

І синтезою цього чарівного видовища стає усвідомлення, що якраз тут у ці блаженні хвилини злилося все в одне — все, що дороге і невмируще для Бога і України, наше минуле і майбутнє, наше і Боже.

Мов макове поле ряснiє і красується багата сцена чудовими, по-мистецьки вистилізованими костюмами, блискучими духовними інструментами оркестри. З обох боків, мов на варті, стоять молоденькі прапороносці, а там приваблюють і дивують ваше око молоденькі барабанщики, деякі з них наче щойно навчилися ходити, — і все це для прослави Бога і щоб ніколи не вмерла Україна.

І уявіть собі тріюмф і трепет вашої душі, коли нараз громоголосо пролунає якась Різдвяна псальма, коляда, чи щедрівка. Коли нараз аж до шпилів цього монументального храму розіллється героїчним тембром дзвінкий голос відомого, любленого соліста Віктора Шевеля, чи ліричне, солодко-експресивне сопрано Люби Мороз-Козак, чи соковитий бас видатного, славного співака Йосипа Гошуляка, чи емоційно наснажений баритон Богдана Темнюка, коли все це наповнює ввесь простір такою святочною, серцерадісною, божественною поліфонією, тоді, здається, що все ваше єство відривається від землі і земля єднається з небом. І... на очах з'являються сльози, не прошені сльози... Сльози радости і усвідомлення величі молодіжних чудодійств і незабутности моменту, який повторюється лише раз на рік. І ви скеровуєте свій погляд до тієї постаті заслуженого маестра, до якого, на його дискретну жестикуляцію, мов загіпнотизовані, уважають його щасливі виконавці — дівчата, жінки, чоловіки і діти цих неперевершених ансамблів, як і їхні вродливі акомпаньяторки Мирося Колесар і Тамара Вайда.

С. Лантух

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРІЯ ВЕРНЕЇВСЬКА, член УНС Відд. 304-го в Баффало, Н.Й., померла 25-го січня 1990 року на 92-му році життя. Нар. 1-го лютого 1898 року в Україні село Одречова. Членом УНС стала 1934 року. Залишила у смутку сина Евгена, дочку Елсі Вацлавську, 8 внуків і 3-ох правнуків. Похорон відбувся 29-го січня 1990 року на цвинтарі Мт. Олівет в Тавн Тонаванда, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Марія Гнатик, секр.

РОМАН ЯДЛОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 170-го Т-ва „Українська Січ" в Джерзі Ситі, Н.Дж., помер 2-го січня 1990 року на 79-му році життя. Нар. 1910 року в Україні. Членом УНС став 1967 року. Залишив у смутку дружину Марію і дві дочки Меланію і Анну. Похорон відбувся на цвинтарі Ґейт оф Гейвен в Іст Ґановер.

Вічна Йому Пам'ять!

Вол. Білик, секр.

МИХАЙЛО ЦІЛЬНИК, член УНС Відд. 127-го ім. св. Миколая в Баффало, Н.Й., помер 21-го січня 1990 року на 64-му році життя. Нар. в селі Трудовач, Україна. Членом УНС став 1952 року. Залишив у смутку дружину Марію; дітей: Петра, Соню, Сильвію і Діанну; 3-ох братів, 8 внуків, племінників і племінниць. Похорон відбувся 24-го січня 1990 року в Форест Ловн Мавзолею в Баффало, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Мері А. Гараус, секр.

ВЕНЯМИН ВІДАНОВ, член УНС Відд. 63-го Т-ва „Січ" у Форд Си189, Па. помер 15-го січня 1990 року на 79-му році життя. Нар. 26-го серпня 1910 року в Юґославії. Членом УНС став 1964 року. Залишив у смутку дружину Неверу і трьох синів. Похорон відбувся 19-го січня 1990 року на цвинтарі у Форд Ситі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Михайло Турко, секр.

МИКОЛА ГАВРИЛЬЧАК, член УНС Відд. 481-го ім. Івана Франка в Карнеґі, Па., помер 8-го січня 1990 року на 71-му році життя. Нар. 19-го червня 1918 року в Карнеґі, Па. Членом УНС став 1936 року. Залишив у смутку дружину Катерину, сина Геррі, дочку Дану і одного внука. Похорон відбувся 12-го січня 1990 року на цвинтарі святих Душ в Карнеґі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Гелен Возняк, секр.

ПАВЛО СТАШКІВ, член УНС Відд. 32-го ім. Олега Ольжича у Філядельфії, Па., помер 24-го грудня 1989 року на 68-му році життя. Нар. 1921 року в Лішневичах - Львів, Україна. Членом УНС став 1972 року. Залишив у смутку дружину Ілсе, синів: Павла, Богдана і Миколу та дочку Христину. Похорон відбувся 27-го грудня 1989 року на цвинтарі св. Марії у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

НІКОЛАС БОЙКО, член УНС Відд. 217-го ім. св. Йосафата в Рочестері, Н.Й., помер 16-го січня 1990 року на 73-му році життя. Нар. 5-го травня 1916 року в Рочестері, Н.Й. членом УНС став 1934 року. Залишив у смутку дві сестри: Мері Гаґедорн і Іванку Мущак, племінницю і племінника, та ближчу і дальшу родину в Америці і в Україні. Похорон відбувся 19-го січня 1990 року на цвинтарі св. Івана в Рочестері, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Стефан Приймак, секр.

ОЛЬГА УХАНСЬКА, член УНС Відд. 221-го ім. св. Стефана в Чикаґо, Ілл., померла 17-го січня 1990 року на 68-му році життя. Нар. 13-го листопада 921 року в Чикаґо, Ілл. Членом УНС стала 1940 року. Залишила у смутку сина Роберта, дочок — Меріанну, Діяну, Катлін, Росалі і Барбару з родинами; сестру Мері і брата Михайла, 5 внуків і дальшу родину. Похорон відбувся 20-го січня 1990 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Їй Пам'ят!

Василь Семків, секр.

ЙОСИФ ГАЛИЧИН, член УНС Відд. 8-го Т-ва „Подільська Січ" в Йонкерсі, Н.Й., помер 15-го грудня 1989 року на 76-му році життя. Нар. 1913 року в Галичині, Україна. Членом УНС став 1941 року. Залишив у смутку дружину Катерину, дві доньки, одного сина, 5 внуків та ближчу і дальшу родину в Америці та в Україні. Похорон відбувся 19-го грудня 1989 року на цвинтарі св. Івана в Мідл Вилледж, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Марія Кульчицька, секр.

● РОЗШУКИ ●

Ірка Волчук пошукує **ОЛЮ (з дому ЛЯШ)** з котрою перебувала на еміґрації в Австрії. Прошу писати на адресу: IRENE ANDRUS 154-69 26th Avenue Flushing, N.Y. 11354

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 3-го БЕРЕЗНЯ 1990 р.

Ню Йорк, Н. Й. Річні загальні збори Т-ва Верховина 184-го Відд. о год. 4-ій по пол. в домівці Т-ва Самопоміч, 98 Друга авеню. Звіти Управи і К. Комісії та вибір нової Управи і Контр. Комісії. Після Річних зборів відбудуться Місячні збори для вибору делеґата на 32-гу Конвенцію УНС. — М. Мац, гол., Б. Ластовецький, секр.